

บทที่ 1

สภาพทั่วไป

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดนครราชสีมา เป็นเมืองโบราณเมืองหนึ่งในอาณาจักรไทย แต่เดิมตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอสูงเนิน ห่างจากตัวเมืองปัจจุบัน ประมาณ 31 กิโลเมตร เรียกว่า “เมืองโคราชปุระ” หรือ โคราช กับ เมืองเสมา ซึ่งทั้ง 2 เมืองเคยเจริญรุ่งเรืองในสมัยขอม แต่ในปัจจุบันเป็นเมืองร้าง ตั้งอยู่ริมลำตะคอง

สมัยอยุธยา ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ.2199-2231) โปรดให้สร้างเมืองโดยเอาชื่อเมืองเสมากับเมืองโคราชปุระ มาผูกเป็นนามเมืองใหม่เรียกว่า “เมืองนครราชสีมา” แต่คนทั่วไปเรียกว่า “เมืองโคราช”

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1 โปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะเป็นเมืองชั้นเอก ผู้สำเร็จราชการเมืองมัยศเป็นเจ้าพระยา เจ้าพระยานครราชสีมาคนแรกชื่อ ปิ่น ญ ราชสีมา และในรัชกาลนี้เมืองนครราชสีมาได้นำช้างเผือก 2 เชือก ขึ้นน้อมเกล้าถวาย ต่อมาในปี พ.ศ.2369 ในสมัยรัชกาลที่ 3 เจ้าอนุวงศ์ผู้ครองเมืองเวียงจันทน์ก่อการกบฏ ยกกองทัพมาตีเมืองนครราชสีมา และกวาดต้อน พลเมืองไปเป็นเชลย คุณหญิงโม (ภรรยาปลัดเมืองนครราชสีมา{พระสุริยเดชวิเศษ ฤทธิพิศพิศวิชัย) ผู้รักษาเมือง แสร้งทำกลัวเกรงและประจบเอาใจทหารลาว เมื่อถูกกวาดต้อนมาถึงทุ่งสัมฤทธิ์ในเขตอำเภอพิมายก็หยุดพักกลางทางพอได้โอกาสคุณหญิงโมก็จัดกองทัพโจมตีกองทัพเวียงจันทน์แตกพ่ายไป วีรกรรมที่คุณหญิงโมได้ประกอบขึ้นนี้ รัชกาลที่ 3 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนา คุณหญิงโม ดำรงฐานันดรศักดิ์เป็น “ท้าวสุรนารี” ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้โปรดเกล้าฯ ให้นำรวบรวมหัวเมืองในเขตที่ราบสูงให้นครราชสีมาเป็นที่ว่าการมณฑลลาวกลาง ในปี พ.ศ. 2434 (ร.ศ. 110)

ขนาดที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บนที่ราบสูงโคราช ละติจูด 15 องศาเหนือ ลองจิจูด 102 องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 187 เมตร ตัวจังหวัดอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ 255 กิโลเมตร และโดยทางรถไฟ 264 กิโลเมตร มีพื้นที่ 20,493.964 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 12,808,728 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.12 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดขอนแก่น
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก และจังหวัดสระแก้ว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดขอนแก่น
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จังหวัดสระบุรี จังหวัดลพบุรี

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดมีทั้งที่เป็นภูเขาสูง ที่ราบลุ่ม พื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นและพื้นที่ลูกคลื่นลอนลึก ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 บริเวณ คือ

1) บริเวณเทือกเขาและที่สูงทางตอนใต้ของจังหวัดมีความสูงจากระดับน้ำทะเล มากกว่า 250 เมตร อยู่ในบริเวณอำเภอปากช่อง อำเภอปักธงชัย อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอครบุรีและอำเภอเสิงสาง เทือกเขานี้เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำลำธารหลายสายที่ไหลไปทางตะวันออกของภาค ได้แก่ แม่น้ำมูล ลำแชะ ลำพระเพลิง และลำปลายมาศ พื้นที่ระหว่างเทือกเขาส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลึกและลูกคลื่นลอนตื้น ตอนล่างของหุบเขามีความลาดชันค่อนข้างมาก ทำให้มีการ สะล้างพังทลายของหน้าดิน ในบริเวณนี้ค่อนข้างสูง

2) บริเวณที่สูงทางตอนกลางของจังหวัดมีความสูงจากระดับน้ำทะเล 200 -250 เมตร อยู่ในเขตอำเภอด่านขุนทด อำเภอสีคิ้ว อำเภอเทพารักษ์ อำเภอพระทองคำ ตอนล่างของอำเภอโนนไทย อำเภอขามทะเลสอ อำเภอเมือง อำเภอสูงเนิน ตอนบนของอำเภอปักธงชัยและอำเภอครบุรี อำเภอโชคชัย อำเภอหนองบุญมาก อำเภอจักราช และอำเภอเสิงสาง ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นลูกคลื่นลอนตื้นยกเว้นบริเวณใกล้เชิงเขามีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนลึก พื้นที่บางส่วนเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำไหลผ่านหลายสาย ได้แก่ ลำแชะ ลำพระเพลิง ลำตะคอง ลำน้ำมูล และลำจักราช

3) พื้นที่ลูกคลื่นทางตอนเหนือของจังหวัด มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 200 เมตร อยู่ในเขตอำเภอขามสะแกแสง ตอนบนของอำเภอโนนไทย อำเภอคง ทางทิศตะวันตกของอำเภอบัวใหญ่

อำเภอบ้านเหลื่อม อำเภอห้วยแถลง และอำเภอชุมพวง อำเภอลำทะเมนชัย มีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นที่สูงสลับที่นา บางตอนเป็นพื้นที่ราบลุ่มบริเวณริมฝั่งแม่น้ำลำเชียงไกร และลำปลายมาศ

4) บริเวณที่ราบลุ่มทางตอนเหนือของจังหวัด มีความสูงจากระดับน้ำทะเลน้อยกว่า 200 เมตร อยู่ในเขตอำเภอบัวใหญ่ อำเภอดง อำเภอโนนสูง อำเภอประทาย อำเภอพิมาย อำเภอสีดา อำเภอบัวลาย และอำเภอเมืองยาง มีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น และมีที่ราบลุ่มบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ

สภาพลุ่มน้ำและการพัฒนาลุ่มน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดนครราชสีมา มี 9 ลุ่มน้ำโดยมีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 20,905 ตารางกิโลเมตร อำเภอที่ได้รับน้ำจากลุ่มน้ำได้แก่ อำเภอชุมพวง พิมาย ห้วยแถลง จักราช โนนสูง เมืองเสิงสาง ครบุรี โชคชัย ปักธงชัย สูงเนิน ปากช่อง ขามทะเลสอ สีคิ้ว โนนไทย ประทาย โนนแดง บัวใหญ่ ขามสะแกแสง คง แก้งสนามนาง บ้านเหลื่อม หนองบุญมาก รวม 23 อำเภอ มีรายละเอียดลุ่มน้ำต่างๆ ดังนี้

ลุ่มน้ำมูล ต้นกำเนิดเกิดจากเขาวง และเขาละมั่ง ของเทือกเขาพนมดงรักในเขต อำเภอปักธงชัย ไหลจากทิศใต้ขึ้นไปทางทิศเหนือ ผ่านท้องที่อำเภอปักธงชัย จักราช วกลงทางตะวันออกเฉียงเหนือผ่านอำเภอโนนสูง พิมาย ชุมพวง ลำน้ำสายหลัก คือแม่น้ำมูล มีน้ำไหลตลอดปีและค่อนข้างมากในฤดูฝน ประชากรตามริมฝั่งลุ่มน้ำมูล ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและทำไร่ นอกจากนี้ลุ่มน้ำมูลยังมีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ คือโครงการเขื่อนพิมาย สร้างกั้นลำน้ำที่อำเภอพิมายรวมทั้งฝายหินทิ้ง และโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าเพื่อนำน้ำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตร

ลุ่มน้ำลำมาศตอนปลาย มีลำน้ำสายหลักคือลำมาศ ซึ่งมีต้นน้ำอยู่ในอำเภอเสิงสาง คือ ลุ่มน้ำมาศตอนต้น ไหลผ่านอำเภอลำปลายมาศจังหวัดบุรีรัมย์ แล้วไหลเข้าสู่จังหวัดนครราชสีมาเป็น ลุ่มน้ำลำมาศตอนปลาย โดยไหลลงสู่แม่น้ำมูลที่ตอนเหนือของอำเภอชุมพวง ประชากรส่วนใหญ่ตามริมฝั่งลำน้ำประกอบอาชีพทำนา และทำไร่เป็นส่วนใหญ่มีน้ำไหลตลอดปี แต่ฤดูแล้งจะมีปริมาณน้ำน้อยจนไม่สามารถนำมาใช้ในการเกษตรได้

ลุ่มน้ำลำมาศตอนต้น มีลำน้ำสายหลักคือลำมาศ ซึ่งเกิดจากลำห้วยเพี้ยก ลำห้วยโตนและห้วยอื่นๆ ไหลมารวมกันแล้วไหลเข้าสู่อำเภอนางรองจังหวัดบุรีรัมย์ ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ของอำเภอครบุรี และเสิงสาง น้ำไหลลงสู่ที่ต่ำอย่างรวดเร็วในฤดูฝนทำให้ดินดูดซับน้ำได้น้อยเกิดการชะล้างหน้าดินสูง ทำให้น้ำตื้นเขินเร็วและไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ มีโครงการชลประทานเขื่อนลำปลายมาศอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ แต่ประชากรส่วนใหญ่ที่ได้รับประโยชน์อยู่ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ นอกจากนี้ยังมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็กอีกหลายแห่ง

ลุ่มน้ำลำจักราช มีลำน้ำสายหลักคือลำจักราช ซึ่งเกิดจากห้วยสระเพ็ชร และห้วยจักราชในอำเภอหนองบุญมาก แล้วไหลสู่แม่น้ำมูลในอำเภอพิมาย มีน้ำไหลเฉพาะช่วงฤดูฝน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและทำไร่ ลำห้วยตอนต้นมีความลาดชันมาก ราษฎรสร้างฝายเป็นช่วงๆค่อนข้างมากบริเวณลุ่มน้ำมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็ก

ลุ่มน้ำลำมูลบน - ลำพระเพลิง มีลำน้ำสายหลักคือ ลำพระเพลิง ลำมูลบน ลำแะ และลำน้ำมูล

มีความยาวประมาณ 224 กิโลเมตร ซึ่งไหลไปบรรจบกับลำตะคองที่อำเภอจักราช ประชากรตามลุ่มน้ำส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและทำไร่ ต้นน้ำอยู่ในเขตอำเภอปักธงชัยและนครบุรี มีปริมาณน้ำค่อนข้างมากและไหลตลอดปี ลุ่มน้ำนี้มีเขื่อนขนาดใหญ่ 3 แห่ง คือ เขื่อนลำนมูน เขื่อนลำแชะ และเขื่อนลำพระเพลิง นอกจากนี้ยังมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็กอีกหลายแห่ง

ลุ่มน้ำลำตะคอง ต้นกำเนิดเกิดจากเทือกเขาสันทาแพ่ง ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีลำน้ำสายหลักคือลำตะคอง มีความยาวประมาณ 175 กิโลเมตร ไหลขึ้นไปทางเหนือผ่านอำเภอบางช่อง และวกไปทางตะวันออกผ่านอำเภอสี่คิ้ว สูงเนิน เมือง ไหลลงสู่แม่น้ำมูลที่ตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ประชากรตามบริเวณลุ่มน้ำส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ และปลูกไม้ผล นอกจากนั้นยังมีการเลี้ยงสัตว์ด้วย

ลุ่มน้ำลำเชียงไกร ต้นกำเนิดเกิดจากภูเขาในเขตอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ มีลำน้ำสายหลักคือ ลำเชียงไกร มีความยาวประมาณ 145 กิโลเมตร ซึ่งมีต้นน้ำอยู่ในอำเภอด่านขุนทดและไหลลงสู่แม่น้ำมูลที่อำเภอโนนสูงมีน้ำตลอดปีและค่อนข้างมากในช่วงฤดูฝน นอกจากนั้นยังมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็ก ฝายน้ำล้นและบ่อบาดาลอีกหลายแห่งประชากรส่วนใหญ่ตามลุ่มน้ำประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์

ลุ่มน้ำลำสะเทต ต้นน้ำอยู่ที่ห้วยปราสาทในเขตอำเภอกง มีลำน้ำสายหลัก คือ ลำสะเทต มีความยาวประมาณ 35 กิโลเมตร มีต้นน้ำอยู่ที่อำเภอลำทะเมนชัย และอำเภอกง มีปริมาณน้ำตลอดปีและค่อนข้างมากในช่วงฤดูฝน และมีฝายน้ำล้นขนาดกลาง ขนาดเล็ก กั้นลำน้ำอีกหลายแห่ง ประชากรส่วนใหญ่ในลุ่มน้ำประกอบ อาชีพทำนา ทำไร่ ปลูกไม้ผล และเลี้ยงสัตว์

ลุ่มน้ำชี มีลำน้ำสายหลักคือลำน้ำชี ช่วงผ่านจังหวัดนครราชสีมา มีความยาวประมาณ 38 กิโลเมตร มีน้ำไหลตลอดปี และมีปริมาณน้ำค่อนข้างมากในฤดูฝน โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจากแม่น้ำชีของการพลังงานแห่งชาติ ในพื้นที่อำเภอแก้งสนามนาง และแหล่งน้ำขนาดเล็กอีกหลายแห่ง ประชากรส่วนใหญ่ในลุ่มน้ำประกอบอาชีพทำนา

ตารางแสดงพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่สำคัญในเขตจังหวัดนครราชสีมา

ลุ่มน้ำย่อย	พื้นที่ลุ่มน้ำ		อำเภอในเขตลุ่มน้ำ
	ตร.กม	ไร่	
1. ลำน้ำมูลตอนบน	2,521	1,575,625	นครบุรี โชคชัย เมือง เฉลิมพระเกียรติ
2. ลำพระเพลิง	2,310	1,443,750	ปากช่อง วังน้ำเขียว ปักธงชัย โชคชัย
3. ลำตะคอง	3,905	2,440,625	ปากช่อง สี่คิ้ว สูงเนิน ขามทะเลสอ เมือง
4. ลำเชียงไกร	3,752	2,345,000	ด่านขุนทด สี่คิ้ว เทพารักษ์ โนนไทย เมือง พระทองคำ โนนสูง ขามสะแกแสง
5. ลำน้ำชี	680	425,000	แก้งสนามนาง บ้านเหลื่อม คง

6. ลำสะเทต	2,457	1,535,625	บัวใหญ่ บัวลาย สีดา คง โนนแดง พิมาย ประทาย ขามสะแกแสง โนนสูง เมืองยาง
7. ลำน้ำมูลตอนล่าง	1,565	978,125	โนนสูง เฉลิมพระเกียรติ จักราช พิมาย ชุมพวง ลำทะเมนชัย เมืองยาง
8. ลำจักราช	1,388	867,500	เสิงสาง หนองบุญมาก จักราช พิมาย เฉลิมพระเกียรติ
9. ลำปลายมาศ	1,915	1,196,875	ครบุรี เสิงสาง ห้วยแถลง ชุมพวง
รวม	20,493	12,808,125	

ที่มา : โครงการชลประทานนครราชสีมา

แหล่งเก็บน้ำขนาดใหญ่

ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา มีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ 5 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำลำตะคอง, อ่างเก็บน้ำลำพระเพลิง, อ่างเก็บน้ำมูลบน, อ่างเก็บน้ำลำแชะ, อ่างเก็บน้ำลำปลายมาศ และเขื่อนระบายน้ำทุ่งสัมฤทธิ์ โดยมีความจุ 992.69 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทาน 589,499 ไร่

ตารางแสดงโครงการชลประทานขนาดใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

อ่างเก็บน้ำ	ที่ตั้ง		ความจุ (ล้านม.³)	เขตพื้นที่ รับประโยชน์ (อำเภอ)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)
	ตำบล	อำเภอ			
1. ลำตะคอง	ลาดบัวขาว	สีคิ้ว	314.49	สีคิ้ว สูงเนิน ขามทะเลสอ เมือง เฉลิมพระเกียรติ	164,186
เขายายเที่ยง (กฟผ.)	คลองไผ่		10.30	ผลิตกระแสไฟฟ้า	-
2. ลำพระเพลิง	ตะขบ	ปักธงชัย	110.00	ปักธงชัย โชคชัย เมือง	67,760
ลำสำลาย			39.8	ปักธงชัย	17,200
3. มูลบน	จระเข้หิน	ครบุรี	141.00	ครบุรี โชคชัย	45,136
ลำแชะ	โคกกระชาย		275.00	ครบุรี โชคชัย	113,750
4. ลำปลายมาศ			98.00	เสิงสาง	24,022
ห้วยเตย	โนนสมบูรณ์	เสิงสาง	4.10	เสิงสาง	4,000
5. ขรณ.ทุ่งสัมฤทธิ์	ในเมือง	พิมาย	ทด-ระบายน้ำ	พิมาย	152,931
รวม			992.69		588,985

ที่มา : โครงการชลประทานนครราชสีมา

ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่การเกษตรและพื้นที่ชลประทานในจังหวัดนครราชสีมา

พื้นที่ชลประทานปัจจุบัน พื้นที่ชลประทานที่มีศักยภาพขยายเพิ่มได้

	(ไร่)	(ไร่)
-โครงการชลประทานนครราชสีมา	106,696	6,789
-โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำตะคอง	164,186	-
-โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำพระเพลิง	84,960	2,400
-โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามูลบน-ลำแจะ	158,886	-
-โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปลายมาศ	28,022	650
-โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาทุ่งสัมฤทธิ์	152,931	6,000
รวม	<u>695,681</u>	<u>15,839</u>

ที่มา : โครงการชลประทานนครราชสีมา

ทรัพยากรดิน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ดินเค็มถึงหนึ่งในสามของภาคคือ 17.8 ล้านไร่ จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ดินเค็มมากที่สุดและรุนแรงที่สุด โดยมีพื้นที่ดินเค็มทั้งหมด 12.8 ล้านไร่ เป็นพื้นที่เค็มมากทำการเพาะปลูกไม่ได้ 0.48 ล้านไร่ พื้นที่ดินเค็มน้อย-ปานกลางใช้ปลูกข้าว 2 ล้านไร่ และพื้นที่รับน้ำที่มีศักยภาพทำให้เกิดการแพร่ดินเค็มอีก 2.1 ล้านไร่

การแบ่งกลุ่มปริมาณคราบเกลือผิวดิน

- หน่วยแผนที่ที่ 1** บริเวณพบคราบเกลืออยู่ทั่วไปบนผิวดินมากกว่า 50% ของพื้นที่ ส่วนใหญ่จะเป็นที่ว่างเปล่า มีนาข้าวเป็นส่วนน้อย พืชที่ขึ้นได้มักเป็นไม้ทรงพุ่ม มีหนาม มีระดับน้ำ ใต้ดินที่มีความเค็มจัดตื้นมาก
- หน่วยแผนที่ที่ 2** บริเวณพบคราบเกลือเป็นหย่อมๆ บนผิวดิน 10-50% ของพื้นที่ ส่วนใหญ่ใช้ปลูกข้าว แต่มีผลผลิตต่ำมาก พืชที่ขึ้นอยู่ต้นไม้ทนเค็ม น้ำใต้ดินเป็นน้ำเค็ม
- หน่วยแผนที่ที่ 3** บริเวณพบคราบเกลือบนผิวดินประมาณ 1-10% ของพื้นที่ ใช้ทำนา พืชที่ขึ้นอยู่เป็นพวกไม้เต็งรัง น้ำใต้ดินเป็นน้ำกร่อย และจะอยู่ลึกประมาณ 1-2 เมตร จากผิวดิน
- หน่วยแผนที่ที่ 4** บริเวณกลุ่มที่มีเกลือเล็กน้อย เป็นนาข้าว โดยทั่วไปไม่พบคราบเกลือบนผิวดิน แต่อาจพบได้น้อยกว่า 1% ของพื้นที่
- หน่วยแผนที่ที่ 5** บริเวณที่สูง ที่ประกอบด้วยหินที่มีเกลือ ไม่พบคราบเกลือบนผิวดิน
- หน่วยแผนที่ที่ 6** บริเวณที่ไม่มีเกลือ ไม่พบคราบเกลือเลย และน้ำใต้ดินเป็นน้ำจืด

การแบ่งกลุ่มปริมาณคราบเกลือบนผิวดินจังหวัดนครราชสีมา

ลำดับ	บริเวณ	จำนวนไร่	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์	พื้นที่ (อำเภอ)
1	บริเวณที่ลุ่มที่มีเกลือมากที่สุด พบคราบเกลือบนผิวดินมาก 50% ของพื้นที่	69,974	0.55	เมือง,บัวใหญ่,ด่านขุนทด,ชุมพวง,โนนสูง, โนนไทย,จักราช,ประทาย,คง, ขามสะแกแสง, แก้งสนามนาง,ขามทะเลสอ,โนนแดง
2	บริเวณที่ลุ่มที่มีเกลือมาก พบคราบเกลือบนผิวดิน 10 – 50 % ของพื้นที่	115,872	0.91	เมือง,บัวใหญ่,ด่านขุนทด,ชุมพวง,โนนสูง, จักราช,ประทาย,พิมาย,คง, ขามสะแกแสง, แก้งสนามนาง,ขามทะเลสอ, โนนแดง, โนนไทย บ้านเหลื่อม
3	บริเวณที่ลุ่มที่มีเกลือปานกลาง พบ คราบเกลือบนผิวดิน 1 – 10% ของพื้นที่	1,473,636	11.5	เมือง,บัวใหญ่,ด่านขุนทด,ชุมพวง,โนนสูง, โนนไทย,จักราช,ประทาย,พิมาย,สูงเนิน,คง,ขามสะแกแสง,แก้งสนามนาง,ขามทะเลสอ,โนนแดง, บ้านเหลื่อม
4	บริเวณที่ลุ่มที่มีเกลือน้อยที่สุด พบคราบเกลือบนผิวดิน น้อยกว่า 1% ของพื้นที่	2,188,676	17.09	เมือง,บัวใหญ่,ด่านขุนทด,ชุมพวง,โนนสูง, ปักธงชัย,โนนไทย,จักราช,ประทาย,ครบุรี,สีคิ้ว, พิมาย,สูงเนิน,โชคชัย,คง,ขามสะแกแสง, แก้งสนามนาง,ขามทะเลสอ,โนนแดง,เสิงสาง, บ้านเหลื่อม
5	บริเวณที่สูง ที่มีหินเกลือรองรับอยู่ ข้างล่างไม่พบคราบเกลือบนผิวดิน	3,366,550	26.28	เมือง,บัวใหญ่,ด่านขุนทด,ชุมพวง,โนนสูง, ปักธงชัย,โนนไทย,จักราช,ประทาย,ครบุรี,พิมาย, ปากช่อง,สูงเนิน,โชคชัย,คง, โนนแดง ขามสะแกแสง,แก้งสนามนาง,ขามทะเลสอ, บ้านเหลื่อม,สีคิ้ว
6	บริเวณที่ไม่มีผลกระทบจากคราบเกลือ	4,585,403	35.8	เมือง,ด่านขุนทด,ปักธงชัย,ครบุรี,สีคิ้ว, ปากช่อง,สูงเนิน,โชคชัย,วังน้ำเขียว,เสิงสาง

ลำดับ	บริเวณ	จำนวนไร่	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์	พื้นที่ (อำเภอ)
7	บริเวณพื้นที่ทำเกลือ	1,096	0.01	ด่านขุนทด,โนนไทย,พิมาย,ขามทะเลสอ
8	ภูเขา	920,038	7.18	ด่านขุนทด,ปักธงชัย,ครบุรี,สีคิ้ว,ปากช่อง, สูงเนิน,โชคชัย,วังน้ำเขียว,เสิงสาง
9	แหล่งน้ำ	87,482	0.68	เมือง,บัวใหญ่,ด่านขุนทด,ชุมพวง,โนนสูง, สีคิ้ว ปักธงชัย,โนนไทย,จักราช,ประทาย,ครบุรี,พิมาย, ปากช่อง,สูงเนิน,โชคชัย,คง, ขามทะเลสอ, โนนไทย,วังน้ำเขียว,เสิงสาง,บ้านเหลื่อม, ขามสะแกแสง, แก้งสนามนาง
	รวมเนื้อที่ทั้งหมด	12,808,727	100	

การใช้ที่ดินของจังหวัดนครราชสีมา

การใช้ที่ดิน	เนื้อที่	ร้อยละ
1. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	781,776 ไร่	6.10
2. พื้นที่การเกษตร	8,931,032 ไร่	69.73
2.1 พื้นที่นาข้าว	4,329,724 ไร่	48.48
2.2 พื้นที่ปลูกพืชไร่	3,793,602 ไร่	42.48
2.3 พื้นที่ปลูกสวนไม้ผลและไม้ยืนต้น	606,388 ไร่	3.97
2.4 พื้นที่ปลูกพืชสวน	25,782 ไร่	2.82
2.5 พื้นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	157,639 ไร่	0.29
2.6 พื้นที่อื่นๆ เช่น พืชไร่ ไร่นาสวนผสม	17,897 ไร่	0.20
3. พื้นที่ป่าไม้	2,297,735 ไร่	17.94
4. พื้นที่แหล่งน้ำ	280,313 ไร่	2.19
5. พื้นที่เบ็ดเตล็ด เช่น ทุ่งหญ้า เมืองเก่า ฯลฯ	517,872 ไร่	4.04
รวมพื้นที่ทั้งหมด	12,808,728 ไร่	100.00

จากการสรุปข้อมูลสำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพของดินในจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย เก็บความชุ่มชื้นได้น้อย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และมีส่วนที่เป็นดินเค็มถึงร้อยละ 30.05 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีพื้นที่เพียงบางส่วนที่เป็นดินเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางและค่อนข้างสูง ซึ่งเหมาะแก่การเกษตรกรรมเพียงร้อยละ 30.5 ของเนื้อที่ทั้งหมด ลักษณะของดิน สามารถแบ่งออกตามลักษณะกลุ่มดินได้เป็น 4 กลุ่มคือ

1. กลุ่มดินไร่ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 55 ของพื้นที่ทั้งหมด
2. กลุ่มดินนา ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 20 ของพื้นที่ทั้งหมด
3. พื้นที่ภูเขา ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 15 ของพื้นที่ทั้งหมด
4. กลุ่มดินคละ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด

ลักษณะการถือครองที่ดินทางการเกษตร จังหวัดนครราชสีมา

รายการ	พื้นที่ ไร่	ร้อยละ
1. พื้นที่ถือครองทางการเกษตร	7,684,291	100
2. เนื้อที่ของตนเอง	4,093,629	53.27
2.1 ของตนเอง	2,912,077	37.89
2.2 จ้างคนอื่น	1,171,552	15.24
2.3 ขายฝากผู้อื่น	10,000	0.13

รายการ	พื้นที่ ไร่	ร้อยละ
3. เนื้อที่ของคนอื่น	3,590,590	46.73
3.1 เช่าผู้อื่น	1,895,090	24.66
3.2 รับจ้างผู้อื่น	136,008	1.77
3.3 รับขายฝากผู้อื่น	8,960	0.12
3.4 ได้ทำฟรี	1,551,532	20.19

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นับแต่กรมที่ดินเริ่มออกโฉนดที่ดินครั้งแรกปี พ.ศ.2444 เป็นต้นมา จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการดำเนินการไปแล้ว ดังนี้

ปริมาณเอกสารสิทธิของสำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา/สาขา/อำเภอ

รายการ	จำนวน (แปลง)	เนื้อที่		
		ไร่	งาน	ตารางวา
1. โฉนดที่ดิน	1,171,135	4,917,432	2	84.3
2. น.ส. 3 ก.	159,438	735,033	3	75.9
3. น.ส. 3	42,335	463,538	-	17.9
4. ใบจอง/ตราจอง	698	1,963	3	91.4
5. ห้องชุด	1,742 (ห้อง)	-	-	-
6. ส.ค.1	38,576	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	1,413,924	6,117,966	3	92.5

ที่มา : สำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา

การบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐที่มีการบุกรุก เพื่อจัดความยากจนและพัฒนาชนบท
การออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นการชั่วคราวตามนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจน

พื้นที่ดำเนินการ				จำนวน (แปลง)	ผลการดำเนินการ
ชื่อที่สาธารณะ	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ		
เดินหินตั้ง	1	ทุ่งสว่าง	ประทาย	14	- แจกแล้ว เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2552
เลิงขามสาธารณประโยชน์	3	โคกกลาง	ประทาย	19	
หนองกรด	3	นางรำ	ประทาย	18	
หนองกระทุ่ม	7	ทุ่งสว่าง	ประทาย	5	
พื้นที่ดำเนินการ				จำนวน (แปลง)	ผลการดำเนินการ
ชื่อที่สาธารณะ	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ		

หนองน้ำเลี้ยงสัตว์	7	ทุ่งสว่าง	ประทาย	140	
หนองโสน	1	ประทาย	ประทาย	20	- อยู่ระหว่างดำเนินการแจก
ดอนมะระ	3	ดอนชมพู	โนนสูง	64	
ห้วยนดอนมะระ 2	3	ดอนชมพู	โนนสูง	3	
หนองสลักได	3	กุดน้อย	สีคิ้ว	72	- อยู่ระหว่างอำเภอประชุม
รวม				355	ประชาชนเพื่อคัดเลือกบุคคล

ที่มา : สำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด 2,297,735 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.94 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ปัจจุบันมีสภาพป่าดิบสมบูรณ์เนื้อที่ประมาณ 1,243,743 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.71 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีพรรณไม้สำคัญที่ขึ้นอยู่ได้แก่ ไม้ประดู่ ไม้แดง ไม้มะค่าโมง ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้ยาง ไม้เหียง ไม้พลวง เป็นต้น รองลงมาเป็นป่าผลัดใบสมบูรณ์ร้อยละ 3.54 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด และพื้นที่ป่าผลัดใบรอสภาพพื้นฟูร้อยละ 2.48 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด โดยมีการกำหนดให้เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย ดังนี้

1. พื้นที่อุทยานแห่งชาติ จำนวน 2 แห่ง คืออุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และอุทยานแห่งชาติทับลาน รวมเนื้อที่ประมาณ 1,412,425 ไร่

2. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 29 ป่า รวมเนื้อที่ประมาณ 4,864,238.50 ไร่ ซึ่งในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535 จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น 3 เขต คือ

- เขตพื้นที่เหมาะสมการเกษตร (Zone A) เนื้อที่ประมาณ 91,012 ไร่
- เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ประมาณ 1,575,218 ไร่
- เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ประมาณ 3,282,186 ไร่

โดยพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) บางส่วน และพื้นที่เหมาะสมการเกษตร (Zone A) กรมป่าไม้ได้มอบพื้นที่ให้สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรนำไปปฏิรูปเพื่อเกษตรกรรมแล้ว

จังหวัดนครราชสีมา มีภูเขาที่สำคัญ ได้แก่ เขาเขียว เขากบินทร์ เขาบรรทัด เขาสนกำแพง เขาตงพญาเย็น เขาตงพญาไฟ และเขาใหญ่ จากภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-TM มาตราส่วน 1:50,000 เมื่อปี 2546 พบว่า จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ป่าไม้คิดเป็นร้อยละ 15.74 ของพื้นที่จังหวัด หรือคิดเป็นเนื้อที่ 2,045,250 ไร่ ต่อมาในปี 2547 พื้นที่ป่าลดลงเหลือร้อยละ 15.37 ของพื้นที่จังหวัดคิดเป็นเนื้อที่ 1,968,701.5 ไร่ ในปี 2548 พื้นที่ป่าลดลงเหลือร้อยละ 15.20 ของพื้นที่จังหวัด หรือคิดเป็นเนื้อที่ 1,945,926.7 ไร่ ต่อมาในปี 2549 จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมและการตรวจสอบภาคพื้นดิน (Ground Check) พบว่าจังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ป่าเหลือร้อยละ 14.22 หรือ 1,821,900 ไร่ (2,915.04 ตร.

กม.) ซึ่งพื้นที่ป่ามีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ เนื่องจากยังคงมีการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ ทำให้ป่าไม้ลดลงอยู่ เสมอและไม่สามารถเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ถึงเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะแนวทาง หรือมาตรการแก้ไข

จากสถานการณ์แนวโน้มของปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดนครราชสีมา มีแนวโน้มลดลงทุก ๆ ปี โดยปัญหาสำคัญ คือ การบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ อันเป็นผลมาจากความไม่ชัดเจนของแนวเขตป่าไม้ ทำให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ค่อนข้างได้ผลมากที่สุด คือ การจัดทำแนวเขตป่าไม้ให้ชัดเจนควบคู่ไปกับการประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายทราบถึงโทษทางกฎหมายของการบุกรุกยึดถือครอบครองพื้นที่ป่าไม้ ตลอดจนการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ รวมไปถึงการเร่งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยการปลูกป่าในที่ดินของรัฐหรือที่ดินของเอกชน การปลูกต้นไม้ในเมือง การปลูกต้นไม้ในที่สาธารณประโยชน์ให้มากยิ่งขึ้น

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา

ทรัพยากรสัตว์ป่า

พื้นที่จังหวัดนครราชสีมามีทรัพยากรสัตว์ป่าที่สำคัญหลายชนิด เช่น ช้าง เก้ง กวาง ลิง และนกชนิดต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนสัตว์ป่าชนิดหายากหรือใกล้จะสูญพันธุ์ ได้แก่ กระต๊อ เลียงผา แมวลายหินอ่อน และนกเงือก เป็นต้น

สัตว์ป่าใหญ่พบในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และอุทยานแห่งชาติทับลาน และพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติต่าง ๆ ที่มีสภาพป่าธรรมชาติเป็นที่อยู่อาศัย ที่หลบซ่อน และแหล่งอาหารของสัตว์ป่า

ทรัพยากรธรณี

จังหวัดนครราชสีมามีผลผลิตแร่และย่อยหินที่สำคัญซึ่งได้แก่ หินบะซอลต์ หินปูน และเกลือหิน มีผู้ถือประทานบัตร จำนวน 30 ราย ครอบคลุมพื้นที่ 2,982 ไร่ 41 งาน 1,198 ตารางวา จำแนกเป็นพื้นที่แร่เกลือหิน 959 ไร่ 5 งาน 277 ตารางวา พื้นที่แร่หิน ดินหรือทรายอุตสาหกรรม 233 ไร่ 3 งาน 80 ตารางวา พื้นที่แร่หินประดับชนิดหินทราย 110 ไร่ 14 งาน 412 ตารางวา พื้นที่แร่หินอ่อน 290 ไร่ 7 งาน 134 ตารางวา พื้นที่แร่หินอ่อน หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน 717 ไร่ 6 งาน 146 ตารางวา พื้นที่แร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินบะซอลต์ 673 ไร่ 6 งาน 149 ตารางวา มีมูลค่าผลผลิตแร่รวมเฉลี่ย 612.72 ล้านบาท ผลผลิตแร่ที่ผลิตได้สูงสุด ในปี 2552 คือ หินปูน-หินอุตสาหกรรมชนิดก่อสร้าง ผลิตได้ 501,287 เมตริกตัน รองลงมาเป็น หินอ่อน ผลิตได้ 408,333.63 เมตริกตัน และ หินบะซอลต์ ผลิตได้ 347,071 เมตริกตัน

ชนิดแร่ที่พบในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกเป็นรายอำเภอ

ลำดับที่	ชนิดแร่	พบบริเวณอำเภอ
1	เกลือหิน	เมือง, โนนไทย, โนนสูง, ขามสะแกแสง, ด่านขุนทด,

		แก้งสนามนาง, พิมาย, บ้านเหลื่อม, จักราช, บัวใหญ่, พระทองคำ, บัวลาย, เมืองยาง, ลำทะเมนชัย, สีดา, เฉลิมพระเกียรติ, คง
2	หินบะซอลต์เพื่อการอุตสาหกรรม	โชคชัย, หนองบุญมาก, ครบุรี
3	โดโลไมต์	ปากช่อง
4	เอเมอรี่	วังน้ำเขียว
5	หินปูน	ปากช่อง
6	หินอ่อน	ปากช่อง
7	บอรัลเคลย์	ปากช่อง, สีคิ้ว, สูงเนิน

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะอากาศทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมาอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ(เริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์) มรสุมนี้มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในซีกโลกเหนือแถบประเทศมองโกเลียและจีนพัดพาเอามวลอากาศเย็นและแห้งจากแหล่งกำเนิดเข้ามาปกคลุมประเทศไทย ทำให้บริเวณจังหวัดนครราชสีมาประสบกับภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง โดยทั่วไป ส่วนมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม) มรสุมนี้มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในซีกโลกใต้ บริเวณมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งพัดออกจากศูนย์กลางเป็นลมตะวันออกเฉียงใต้และเปลี่ยนเป็นลมตะวันตกเฉียงใต้ เมื่อพัดข้ามเส้นศูนย์สูตร พัดพาเอามวลอากาศชื้นจากมหาสมุทรอินเดียมายังประเทศไทย ทำให้บริเวณจังหวัดนครราชสีมามีเมฆมากและฝนตกชุกโดยทั่วไป

ฤดูกาลของจังหวัดนครราชสีมา เมื่อพิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทยแบ่งออก ได้ เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ เมื่อมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ ปกคลุม จังหวัดนครราชสีมาตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม ในช่วงกลางเดือนตุลาคม นานราว 1-2 สัปดาห์ เป็นช่วงเปลี่ยน ฤดูจากฤดูฝนเป็นฤดูหนาว อากาศแปรปรวน ไม่แน่นอน อาจเริ่มมีอากาศเย็นหรืออาจยังมีฝนฟ้าคะนอง ในบางปีฤดูหนาวอาจเริ่มต้นช้ากว่ากำหนดนี้ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลง มาปกคลุมประเทศไทยถ้าแผ่มาช้าฤดูหนาวจะเริ่มประมาณปลายเดือนตุลาคมเป็นต้นไป

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนจากมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือเป็นมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และเป็นระยะที่ซีกโลกเหนือหันเข้าหาดวงอาทิตย์ โดยเฉพาะ เดือนเมษายนบริเวณจังหวัดนครราชสีมา ดวงอาทิตย์อยู่ตรงศีรษะในเวลาเที่ยงวัน ทำให้ได้รับความร้อนจาก ดวงอาทิตย์เต็มที่ สภาวะอากาศจึงร้อนอบอ้าวทั่วไป ในฤดูนี้แม้ว่าโดยทั่วไปจะมีอากาศร้อนและแห้งแล้ง แต่บางครั้งอาจมีมวลอากาศเย็นจากประเทศจีนแผ่ลงมาปกคลุมถึงประเทศไทยตอนบน ทำให้เกิดการปะทะ กันของมวลอากาศเย็นกับมวลอากาศร้อนที่ปกคลุมอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งก่อให้เกิดพายุฝนฟ้าคะนองและลมกระโชก

แรงหรืออาจมีลูกเห็บตกก่อให้เกิดความเสียหายได้ พายุฝนฟ้าคะนองที่เกิดขึ้นในฤดูนี้มักเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “พายุฤดูร้อน”

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมร้อนและชื้นจากมหาสมุทรอินเดีย พัดปกคลุมประเทศไทย และร่องความกดอากาศต่ำ(ร่องฝน) ที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพัดผ่านบริเวณประเทศไทยตอนบน ทำให้จังหวัด นครราชสีมา มีฝนตกชุกทั่วไป และประมาณปลายเดือนมิถุนายนร่องความกดอากาศต่ำ(ร่องฝน) จะพัดผ่าน บริเวณประเทศจีนตอนใต้ ทำให้ฝนลดลงระยะหนึ่งและเรียกว่าเป็นช่วงฝนทิ้ง ซึ่งอาจนานประมาณ 1 - 2 สัปดาห์ หรือบางปีอาจเกิดขึ้นรุนแรงและมีฝนน้อยนานนับเดือน ในเดือนกรกฎาคมปกติจะมีร่องความกดอากาศ (ร่องฝน) จะเลื่อนกลับลงมาทางใต้พัดผ่านบริเวณจังหวัดนครราชสีมาอีกครั้งหนึ่ง ทำให้มีฝนตกชุก ต่อเนื่องอีก จนกระทั่งมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดเข้ามาปกคลุมประเทศไทยแทนที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ประมาณกลางเดือนตุลาคม ประเทศไทยตอนบนจะเริ่มมีอากาศเย็นและฝนลดลง

จากผลการตรวจอากาศของสถานีอุตุนิยมวิทยานครราชสีมา อ.เมือง จ.นครราชสีมา พอสรุปข้อมูล ทางอุตุนิยมวิทยาที่สำคัญได้ดังนี้

1. **อุณหภูมิ** เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครราชสีมาเป็นพื้นที่ราบสูง มีป่าและทิวเขาสูง กั้นเขตแดนเป็นแนวยาว อากาศจึงค่อนข้างร้อนอบอ้าวมากในฤดูร้อน และในฤดูหนาวก็ค่อนข้างหนาวเย็นโดย อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิ สูงสุดเฉลี่ย 33.0 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดคือเดือนเมษายน ตรวจวัดได้ 42.7 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2522 ส่วนในฤดูหนาวเดือนที่หนาวที่สุดคือเดือนมกราคม ตรวจวัดได้ 6.2 องศาเซลเซียส

2. **ความชื้นสัมพัทธ์** ความชื้นสัมพัทธ์กับมวลอากาศและอิทธิพลของลมมรสุมเป็นสำคัญในช่วง ฤดูหนาวซึ่งเป็นระยะที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศในจังหวัดนครราชสีมาจะ แห้งแล้งและหนาวเย็น ตอนรุ่งเช้าอากาศจะชุ่มชื้นความชื้นสัมพัทธ์มีค่าสูงและจะลดต่ำ ลงอย่างรวดเร็วในตอนบ่ายถึงเย็น ส่วนในช่วงฤดูร้อนอากาศจะแห้งแล้งและร้อนอบอ้าวมาก ความชื้นสัมพัทธ์จะต่ำมาก และ ความชื้นสัมพัทธ์จะค่อยๆ สูงขึ้นเมื่อเริ่มเข้าฤดูฝน คือเมื่อมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทยลมนี้ เป็นลมที่พัดจากทะเลจึงพัดพาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาด้วย ทำให้ความชื้นสัมพัทธ์สูงขึ้นเป็นลำดับตลอด ฤดูฝน โดยค่าความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดทั้งปี 71 % ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดเฉลี่ย 89% ความชื้นสัมพัทธ์ ต่ำสุดเฉลี่ย 49 % และค่าความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดตรวจวัดได้ 12 %

3. **ฝน** ฝนที่ตกในจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่เป็นฝนเนื่องจากพายุดีเปรสชันที่เคลื่อนตัวจากทะเล จีนใต้ ผ่านประเทศเวียดนามเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ถ้าปีใดพายุดีเปรสชันจากทะเล จีนใต้เข้ามาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้น้อย ในปีนั้นบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือและจังหวัด

นครราชสีมาจะมีความแห้งแล้ง มีปริมาณฝนตกน้อย แต่โดยปกติแล้วพายุดีเปรสชันจะเคลื่อนผ่านเข้ามาในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณปีละ 2-3 ลูกทำให้ปริมาณฝนอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนฝนที่เกิดจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้นั้นมีปริมาณน้อย เพราะจังหวัดนครราชสีมามีเทือกเขาเพชรบูรณ์กับเทือกเขาแดงพญาเย็นอยู่ทางตะวันตก และเทือกเขาสันทก้างกับเทือกเขาพนมดงรักอยู่ทางใต้เป็นเครื่องกีดขวางมิให้มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้ามาถึงโดยสะดวก จึงทำให้มีฝนตกน้อย สำหรับปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีได้ประมาณ 1,019.2 มิลลิเมตร เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนกันยายน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 202.3 มิลลิเมตร ปริมาณฝนสูงสุดใน 24 ชั่วโมง ตรวจวัดได้ 143.7 มิลลิเมตร

4. **ลม** ระบบการพัดเวียนของลมในจังหวัดนครราชสีมามีความชัดเจนดี โดยในฤดูหนาวมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดปกคลุมประเทศไทยในช่วงเดือนตุลาคม ถึงเดือนมกราคม ลมส่วนใหญ่เป็นลมตะวันออกเฉียงเหนือมีกำลังเฉลี่ยประมาณ 4-6 กม./ชม. และในตอนต้นฤดูร้อน ลมพัดแปรปรวน กำลังอ่อนจนถึงเดือนเมษายนลมจะเปลี่ยนเป็นทิศตะวันตกเฉียงใต้ กำลังเฉลี่ยประมาณ 4-6 กม./ชม. ในช่วงฤดูฝนระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน ลมยังคงพัดทิศตะวันตกเฉียงใต้มีกำลังเฉลี่ยประมาณ 6-7 กม./ชม. และในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงกันยายน ลมเปลี่ยนเป็นทิศตะวันตก มีกำลังลมเฉลี่ยประมาณ 4-7 กม./ชม. สำหรับกำลังลมสูงที่สุดที่เคยตรวจได้ในฤดูต่างๆ มีดังนี้ ฤดูหนาว ตรวจวัดลมสูงสุดได้ 81 กม./ชม. ทิศตะวันออกเฉียงเหนือและทิศตะวันออก ในเดือนพฤศจิกายน ฤดูร้อน ตรวจวัดลมสูงสุดได้ 98 กม./ชม. ทิศใต้ในเดือนเมษายน ส่วนในฤดูฝน ตรวจวัดลมสูงสุดได้ 107 กม./ชม. และเป็นลมที่พัดแรงที่สุดในทิศตะวันตกเฉียงใต้

พื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ

จังหวัดนครราชสีมาที่มีพื้นที่รับน้ำฝนรวม 55,142 ตารางกิโลเมตร ปริมาณน้ำท่ารวม 9761 ลบ.ม. / ปี ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,357.7 จำนวนวันฝนตก 124 วัน ซึ่งปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยและจำนวนวันที่ฝนตกมีแนวโน้มคงที่

1. พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดน้ำท่วมขัง จังหวัดนครราชสีมาบริเวณที่ราบริมแม่น้ำมูล แม่น้ำชี และแม่น้ำสาขาใกล้จุดบรรจบแม่น้ำสายหลักทำให้มีความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมขัง
2. พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดดินถล่ม มีพื้นที่เสี่ยงภัยในเขตจังหวัดนครราชสีมา 4 ตำบล ใน 3 อำเภอ
3. พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้า จังหวัดนครราชสีมาพื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดไฟฟ้าบริเวณทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของพื้นที่โดยเฉพาะในเขตอำเภอบางบาลและอำเภอยางน้ำเขียว
4. พื้นที่แล้งซ้ำซาก พื้นที่และพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งจังหวัดนครราชสีมา ประสบภัยแล้งในระดับรุนแรง

การปกครองและการบริหาร

จังหวัดนครราชสีมา มีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการออกเป็น 3 ส่วนคือ

1. การบริหารราชการส่วนกลาง มีส่วนราชการสังกัดส่วนกลางตั้งหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดอยู่ประมาณ 196 หน่วย (รวมทั้งหน่วยงานอิสระ 26 หน่วย รัฐวิสาหกิจ 27 หน่วย)

2. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค มีส่วนราชการสังกัดส่วนภูมิภาคประจำจังหวัด 30 หน่วย
ปัจจุบันจังหวัดนครราชสีมาแบ่งการปกครองออกเป็น 32 อำเภอ 287 ตำบล 3,743 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

1. อำเภอเมืองนครราชสีมา	17. อำเภอบัวใหญ่
2. อำเภอแก้งสนามนาง	18. อำเภอบ้านเหลื่อม
3. อำเภอขามทะเลสอ	19. อำเภอประทาย
4. อำเภอขามสะแกแสง	20. อำเภอปักธงชัย
5. อำเภอดง	21. อำเภอปากช่อง
6. อำเภอครบุรี	22. อำเภอพระทองคำ
7. อำเภอจักราช	23. อำเภอพิมาย
8. อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	24. อำเภอเมืองยาง
9. อำเภอชุมพวง	25. อำเภอลำทะเมนชัย
10. อำเภอโชคชัย	26. อำเภอวังน้ำเขียว
11. อำเภอด่านขุนทด	27. อำเภอสีคิ้ว
12. อำเภอเทพารักษ์	28. อำเภอสีดา
13. อำเภอโนนแดง	29. อำเภอสูงเนิน
14. อำเภอโนนไทย	30. อำเภอเสิงสาง
15. อำเภอโนนสูง	31. อำเภอหนองบุญมาก
16. อำเภอบัวลาย	32. อำเภอห้วยแถลง

3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มี 3 รูปแบบ

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
- 2) เทศบาล 75 แห่ง ประกอบด้วย
 - เทศบาลนคร 1 แห่ง คือ เทศบาลนครนครราชสีมา
 - เทศบาลเมือง 4 แห่ง คือ เทศบาลเมืองปากช่อง เทศบาลเมืองบัวใหญ่ เทศบาลเมืองสีคิ้ว และเทศบาลเมืองปัก
 - เทศบาลตำบล 70 แห่ง

3) องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 258 แห่ง รายละเอียดสามารถสืบค้นข้อมูลได้ที่

www.koratlocal.go.th และ www.nakhonratchasima.go.th

จำนวนประชากร

จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนประชากร ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2555 จำนวนทั้งสิ้น 2,591,421 คน
เป็นชาย จำนวน 1,280,982 คน เป็นหญิง จำนวน 1,310,439 คน

ที่มา :ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง 30 มิ.ย. 2555

การเลือกตั้ง

ตามประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 พ.ศ. 2554 จังหวัดนครราชสีมาแบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 15 เขต มีสมาชิกแบบบัญชีรายชื่อของพรรค ดังนี้

1. นายวิรัช	รัตนเศรษฐ	สังกัดพรรคเพื่อไทย
2. นายสมพล	เกยุราพันธุ์	สังกัดพรรคเพื่อไทย
3. นายอัสนี	เชิดชัย	สังกัดพรรคเพื่อไทย

มีสมาชิกวุฒิสภา จำนวน 2 คน ดังนี้

1. นายสุเมธ ศรีพงษ์	ส.ว. แบบเลือกตั้ง
2. นายสมบุรณ์ งามลักษณ์	ส.ว. แบบสรรหา

รายชื่อ ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดนครราชสีมา

เขต เลือก ตั้งที่	พื้นที่	จำนวน ประชากร (คน)	รายชื่อ ส.ส.	สังกัดพรรค
1	อำเภอเมือง (ต.ในเมือง, ต.หนองไผ่ล้อม, ต.หนองจะบก)	173,095	นายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล	ชาติพัฒนา
2	อ.เมือง (ต.บ้านเกาะ, ต.โพธิ์กลาง, ต.หนองบัวศาลา, ต.หัวทะเล, ต.จอหอ, ต.ตลาด, ต.บ้านโพธิ์, ต.พะเนา, ต.มะเร็ง, ต.หนองระเวียง, ต.โคกสูง, ต.หมื่นไวย, ต.หนองไข่น้ำ	168,689	นายวัชรพล โตมรศักดิ์	ชาติพัฒนา
3	อ.ขามทะเลสอ, อ.สูงเนิน, อ.เมือง (ต.ปรุใหญ่, ต.พลกรัง, ต.บ้านใหม่, ต.พุดซา, ต.โคกกรวด, ต.สุรนารี, ต.หนองกระทุ่ม, ต.สีมม)	169,366	นายประเสริฐ บุญชัยสุข	ชาติพัฒนา
4	อ.โนนสูง, อ.โนนไทย (ต.โนนไทย,ต.มะค่า ต.ด่านจาก, ต.กำแพง, ต.สายออ, ต.ถนนโพธิ์)	173,331	นางทัศนียา รัตนเศรษฐ	เพื่อไทย
5	อ.แก้งสนามนาง, อ.บัวใหญ่, อ.สีดา, อ.บัวลาย	170,357	นายโกศล ปัทมะ	เพื่อไทย
6	อ.คง, อ.ขามสะแกแสง, อ.พระทองคำ, อ.บ้านเหลื่อม	188,386	นายสุชาติ ภิญโญ	เพื่อไทย
เขต เลือก ตั้งที่	พื้นที่	จำนวน ประชากร (คน)	รายชื่อ ส.ส.	สังกัดพรรค

7	อ.ประทาย, อ.ลำทะเมนชัย, อ.เมืองยาง, อ.โนนแดง	163,647	นายอิทธิรัฐ รัตนเศรษฐ์	เพื่อไทย
8	อ.พิมาย, อ.ชุมพวง(ต.ท่าลาด, ต.ประสุข, ต.ชุมพวง, ต.โนนยอ, ต.หนองหลัก)	179,159	นายจรูญพงศ์ พันธุ์ศรีนคร	เพื่อไทย
9	อ.ห้วยแถลง, อ.จักราช, อ.ชุมพวง (ต.สาหร่าย, ต.ตลาดไทร, ต.โนนตูม, ต.โนนรัง)	178,580	นายพลพีร์ สุวรรณฉวี	ชาติพัฒนา
10	อ.เฉลิมพระเกียรติ, อ.โชคชัย, อ.หนองบุญมาก	173,642	นายบุญจง วงศ์ไตรรัตน์	ภูมิใจไทย
11	อ.ครบุรี, อ.เสิงสาง	162,889	นายสัมพันธ์ อัดถาวงค์	เพื่อไทย
12	อ.ปักธงชัย, อ.วังน้ำเขียว, อ.เมือง (เฉพาะ ต.ไชยมงคล)	164,951	นายประνομ โพธิ์คำ	ภูมิใจไทย
13	อ.ปากช่อง ยกเว้น ต.จันทึก	170,548	นายศิริสิทธิ์ เลิศด้วยลาก	เพื่อไทย
14	อ.สีคิ้ว, อ.สูงเนิน (ต.มะเกลือเก่า, ต.มะเกลือใหม่, ต.เสมา) อ.ปากช่อง (เฉพาะ ต.จันทึก)	168,472	นายประเสริฐ จันทรวงทอง	เพื่อไทย
15	อ.ด่านขุนทด, อ.เทพารักษ์, อ.โนนไทย (ต.สำโรง, ต.ค้ำพลู, ต.บ้านวัง, ต.บัลลังก์)	175,935	นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์	ภูมิใจไทย

บทที่ 2

สภาพเศรษฐกิจ

สถานการณ์การผลิตโดยทั่วไป

จังหวัดนครราชสีมามีจำนวนพื้นที่ทั้งหมด 12.80 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 8.70 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 67.97 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยพื้นที่ส่วนใหญ่จะปลูกข้าวและพืชไร่ โดยมีนํ้าสำปะหลังมีมูลค่าการผลิตมากที่สุด คือ 10,085 ล้านบาท ปัญหาหลักในการทำการเกษตร คือ ปัญหาดินเค็ม ซึ่งมีพื้นที่ดินเค็ม 3,849,254 ไร่ หรือร้อยละ 30.05 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ส่วนใหญ่ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน หรือมีการปรับปรุงดินแต่ยังไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช และมีครัวเรือนเกษตรกรรวมทั้งหมด 326,587 ครัวเรือน รายละเอียดสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านการผลิตพืช พืชเศรษฐกิจที่สร้างมูลค่าให้กับจังหวัดนครราชสีมาหลายชนิด เนื่องจากพื้นที่มีศักยภาพในการผลิตพืชค่อนข้างเหมาะสม ประกอบกับมีโรงงานภาคอุตสาหกรรมเกษตรขนาดใหญ่รองรับผลผลิตเกษตรได้อย่างเพียงพอ เช่น โรงงานอุตสาหกรรมแป้ง มันสำปะหลัง โรงสีข้าวส่งออก โรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาล โรงงานอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และโรงงานอุตสาหกรรมเอทานอล (จากมันสำปะหลัง) เป็นต้น อีกทั้งจังหวัดนครราชสีมายังเป็นศูนย์กลางการคมนาคมกระจายสินค้าเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมการผลิตอื่นได้สะดวก

ข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ 3 อันดับแรกของจังหวัดนครราชสีมาตามโครงการประกันรายได้ของรัฐบาล

รายการ	ข้าวนาปี	มันสำปะหลัง	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
พื้นที่ปลูก (ไร่)	4,077 ล้านไร่	1,474 ล้านไร่	0.982 ล้านไร่
	(เขตชลประทาน 326,160 ไร่)		
จำนวนครัวเรือน	202,499 ครัวเรือน	71,356 ครัวเรือน	40,925 ครัวเรือน
อำเภอที่ปลูกมาก	1. โนนสูง 319,772 ไร่	1. ครบุรี 189,267 ไร่	1. ด่านขุนทด 217,558 ไร่
	2. พิมาย 297,562 ไร่	2. ด่านขุนทด 178,717 ไร่	2. ปากช่อง 188,597 ไร่
	3. คง 275,685 ไร่	3. เสิงสาง 157,557 ไร่	3. สีคิ้ว 128,003 ไร่
	4. ด่านขุนทด 254,010 ไร่	4. หนองบุญมาก 146,972 ไร่	4. สูงเนิน 92,905 ไร่
	5. ประทาย 240,754 ไร่	5. สีคิ้ว 105,737 ไร่	5. วังน้ำเขียว 71,155 ไร่
อำเภอที่ปลูกน้อย	1. ปากช่อง 6,822 ไร่	1. สีดา 136 ไร่	1. บัวใหญ่ 18 ไร่
	2. วังน้ำเขียว 14,022 ไร่	2. โนนแดง 317 ไร่	2. แก้งสนามนาง 114 ไร่

	3. เทพารักษ์ 37,658 ไร่	3. เมืองยาง 463 ไร่	3. พิมาย 173 ไร่
	4. เฉลิมพระเกียรติ 40,198 ไร่	4. ประทาย 657 ไร่	4. บ้านเหลื่อม 298 ไร่
ผลผลิตเฉลี่ย	430	3,631 ก.ก./ไร่	812 ไร่
(ก.ก./ไร่)	(ประสบภัยน้ำท่วม)	(ประสบภัยแล้ง, น้ำท่วม)	

2. ด้านการผลิตปศุสัตว์ ส่วนใหญ่เป็นการผลิตในลักษณะฟาร์ม เพื่อให้สามารถจัดการ/ดูแล / ควบคุมโรคได้ง่าย จังหวัดนครราชสีมามีการเลี้ยงโคเนื้อ 5.7 แสนตัว โคนม 6.5 หมื่นตัว กระบือ 6.6 หมื่นตัว สุกร 3.8 แสนตัว เป็ด 1.5 ล้านตัว ไก่เนื้อและไก่ไข่ 22 ล้านตัว โดยมีฟาร์มที่ได้มาตรฐาน 1,236 ฟาร์ม ทุ่งหญ้าสาธารณะ 1.9 แสนไร่ และมีมูลค่าเพิ่มด้านการเกษตรประมาณ 2,619 ล้านบาท

3. ด้านการผลิตประมง มีการเลี้ยงปลาในกระชัง 60 กระชัง เลี้ยงปลาในบ่อ 1.8 หมื่นบ่อ และเลี้ยงปลาในแหล่งน้ำสาธารณะ 75 แห่ง

4. สถาบันเกษตรกร ปัจจุบันจังหวัดนครราชสีมามีกลุ่มเกษตรกร 147 กลุ่ม สมาชิกสหกรณ์ การเกษตร 118 กลุ่ม สมาชิก 283,499 คน กลุ่มส่งเสริมอาชีพ 634 กลุ่ม สมาชิก 12,680 คน วิสาหกิจชุมชน 1,580 กลุ่ม สมาชิก 21,681 คน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 823 กลุ่ม สมาชิก 22,374 คน กลุ่มยุวเกษตรกร 177 กลุ่ม สมาชิก 6,195 คน และกลุ่มอื่นๆ เช่นอาสาสมัครเกษตร หมอดินอาสา ปศุสัตว์อาสา ประมงอาสา ครู บัณฑิตอาสา 10,523 คน

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา

ภาวะเศรษฐกิจ ณ เดือนกันยายน 2555

ภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครราชสีมาขึ้นกับภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร และภาคการค้าส่งค้าปลีกเป็นสำคัญ โดยมีสัดส่วนตามโครงสร้าง GPP ณ ระดับราคาคงที่ในปี พ.ศ. 2553 ภาพรวมจังหวัดนครราชสีมา มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด 187,963 ล้านบาท รายได้ประชากรเฉลี่ยต่อหัวต่อปี 66,670 บาท จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

เศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดนครราชสีมา เดือนกันยายน 2555 ชะลอตัวเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีที่แล้ว ชะลอตัวจากการผลิตภาคเกษตร เนื่องจากปริมาณผลผลิตพืชผลทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ปริมาณผลผลิตมันสำปะหลังลดลง ประกอบกับไม่มีผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ออกสู่ตลาดในเดือนนี้ ขณะที่ปริมาณผลผลิตข้าวออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น ปัจจัยกระทบที่ส่งผลให้การผลิตภาคการเกษตรผันผวน ได้แก่ สภาพอากาศแปรปรวน พันธุ์พืชไม่เหมาะสมกับพื้นที่เพาะปลูก อีกทั้งการปรับเปลี่ยนพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกร แต่อย่างไรก็ตามราคาสินค้าพืชผลการเกษตรยังคงส่งผลดีต่อเกษตรกร ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่วนภาคอุตสาหกรรม การทำเหมืองแร่และยอหิน และภาคการบริการและการท่องเที่ยวขยายตัวเป็นการขยายตัวตามความต้องการของผู้บริโภคและความต้องการปัจจัยการผลิตของภาคอุตสาหกรรม ประกอบกับผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศที่ปรับตัวดีขึ้น การปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายของคณะกรรมการนโยบายการเงิน เป็นแรงส่งที่สำคัญในการสนับสนุนให้เศรษฐกิจจังหวัด

นครราชสีมายังคงขยายตัว แม้ว่าจะได้รับผลกระทบด้านต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นจากราคาน้ำมันและอัตราค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจภาครัฐ

แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจ ปี 2556

เศรษฐกิจของจังหวัดนครราชสีมา คาดว่าจะขยายตัวเล็กน้อยเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว เป็นผลจากภาคการเกษตรซึ่งเป็นภาคการผลิตที่สำคัญของจังหวัดชะลอตัว ซึ่งคาดว่าปริมาณผลผลิตพืชผลทางการเกษตรมีแนวโน้มชะลอตัว เนื่องจากปีนี้บางอำเภอของจังหวัดนครราชสีมา เช่น อำเภอประทาย อำเภอโนนไทย ประสบปัญหาฝนทิ้งช่วงส่งผลให้น้ำข้าวเสียหาย ประกอบกับปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำที่สำคัญมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการทำนาปรัง คาดว่าปริมาณข้าวมีแนวโน้มลดลง เมื่อเทียบกับปีที่แล้ว แต่อย่างไรก็ดีการผลิตภาคอุตสาหกรรมคาดว่าทั้งจำนวนโรงงานและกำลังการผลิตของโรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เป็นผลจากความต้องการผลผลิตทั้งในประเทศและต่างประเทศเพิ่มขึ้น ประกอบกับปีก่อนหน้านิคมอุตสาหกรรมในภาคกลางได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ส่งผลให้ผู้ประกอบการย้ายฐานการผลิตมาตั้งในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นจังหวัดศูนย์กลางในการขนส่งสินค้า ภาคการบริการคาดว่าจะขยายตัวได้ดี เนื่องจากจังหวัดนครราชสีมามีสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม อีกทั้งเป็นจังหวัดที่ไม่ห่างไกลจากกรุงเทพฯ และจังหวัดในภาคตะวันออก คาดว่านักท่องเที่ยวจะมีปริมาณเพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการผลิตและการบริการ มาจากราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น ประกอบกับระบบการขนส่งค่อนข้างไม่สะดวก เนื่องจากปริมาณรถที่ผ่านจังหวัดนครราชสีมาจำนวนมาก

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครราชสีมา ปี 2553 (ณ ราคาประจำปี)

สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท)	ร้อยละของ GPP
ภาคเกษตร	30,773	16.37
เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	30,495	16.22
การประมง	278	0.15
ภาคนอกเกษตร	157,191	83.63
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	1,765	0.94
อุตสาหกรรม	56,095	29.84
การไฟฟ้า แก๊ส และการประปา	4,925	2.62
การก่อสร้าง	9,865	5.25
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	24,057	12.80
โรงแรมและภัตตาคาร	3,353	1.78

การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	6,902	3.67
ตัวกลางทางการเงิน	7,575	4.03
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ	8,030	4.27
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	14,179	7.54
การศึกษา	14,006	7.45
การบริการด้านสุขภาพและสังคม	4,127	2.20
การให้บริการด้านชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	1,993	1.06
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	319	0.17
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	187,963	100
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ต่อคน (บาท)	66,670	
ประชากร (1,000 คน)	2,819	

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดนครราชสีมา

การพาณิชย์และการอุตสาหกรรม

การลงทุนในเดือนมกราคม 2555 ขยายตัวเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีที่แล้ว ซึ่งพิจารณาจากจำนวนโรงงานเปิดดำเนินการใหม่ และกิจการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนมีจำนวนเพิ่มขึ้น

กิจการที่ได้รับอนุมัติการส่งเสริมการลงทุน ในเดือนมกราคม 2554 จังหวัดนครราชสีมา มีโครงการที่ได้รับการอนุมัติส่งเสริมการลงทุนจำนวน 154 โครงการ เงินทุนจดทะเบียน 32,510 ล้านบาท ก่อให้เกิดการจ้างแรงงาน จำนวน 22,094 คน เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันกับปีที่แล้ว พบว่าในเดือนมกราคม 2555 มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งใหม่เพิ่มขึ้น 3 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 42.86 เงินลงทุนเพิ่มขึ้น 1,743.549 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 356.67 (3.5 เท่า)

ภาพรวม

เดือนมกราคม 2555 จังหวัดนครราชสีมา มีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด จำนวน 2,494 โรงงาน เงินลงทุน 137,205.477 ล้านบาท คนงาน 138,818 คน เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่แล้ว พบว่า มีโรงงานเพิ่มขึ้น 101 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 4.22 เงินลงทุนเพิ่มขึ้น 18,054.005 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.15 จำนวนคนงานเพิ่มขึ้น 8,962 คน คิดเป็นร้อยละ 6.82

โรงงานตั้งใหม่

เดือนมกราคม 2555 จังหวัดนครราชสีมา มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งใหม่ 10 โรงงาน เงินลงทุน 2,232.394 ล้านบาท คนงาน 533 คน เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่แล้ว พบว่า มีโรงงาน

อุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น 3 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 42.86 เงินลงทุนเพิ่มขึ้น 1,743.549 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 356.67 และจำนวนคนงานเพิ่มขึ้น 127 คน คิดเป็นร้อยละ 29.81

โรงงานเล็กกิจการ

เดือนมกราคม 2555 จังหวัดนครราชสีมา มีโรงงานอุตสาหกรรมเล็กกิจการ จำนวน 5 โรงงาน เงินลงทุน 13.737 ล้านบาท คนงาน 129 คน ในเดือนมกราคม 2554 มีโรงงานอุตสาหกรรมเล็กกิจการ 2 โรงงาน เงินลงทุน 113.383 ล้านบาท คนงาน 12 คน

เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่แล้ว พบว่า มีโรงงานอุตสาหกรรมเล็กกิจการเพิ่มขึ้น 3 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 150 เงินลงทุนลดลง 99.646 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 87.88 และจำนวนคนงานเพิ่มขึ้น 117 คน

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนครราชสีมา ณ วันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2555 มีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด 2,494 โรงงาน เงินลงทุน 137,205.477 ล้านบาท คนงาน 138,818 คน แยกตามจำพวกโรงงานได้ดังนี้

จำพวก	จำนวนโรงงาน (โรง)	จำนวนเงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวนคนงาน (คน)
2	639	1,367.292	4,947
3	1,855	135,838.185	133,871
รวม	2,494	137,205.477	138,818

ตารางแสดงขนาดการลงทุนของโรงงานอุตสาหกรรม จำพวกที่ 2 และ 3

ขนาดการลงทุน	จำนวนโรงงาน(โรง)	จำนวนเงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวนคนงาน (คน)
ขนาดเล็ก (เงินทุน < 10 ล้านบาท)	1,730	4,111.804	19,358
ขนาดกลาง(เงินทุน 10-100 ล้านบาท)	566	19,516.105	31,532
ขนาดใหญ่(เงินทุน > 100 ล้านบาท)	198	113,577.568	87,928
รวม	2,494	137,205.477	138,818

ตารางแสดงประเภทอุตสาหกรรมของโรงงานจำพวก 2 และ 3

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน	ร้อยละ	เงินทุน (ล้านบาท)	คนงาน(คน)
1.อุตสาหกรรมเกษตร	406	16.28	13,846.748	8,191
2.อุตสาหกรรมอาหาร	251	10.06	19,770.648	14,976
3.อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม	17	0.68	7,760.895	1,220
4.อุตสาหกรรมสิ่งทอ	55	2.21	3,035.214	13,544
5.อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	35	1.40	1,167.614	8,979
6.อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	11	0.44	329.695	2,101
7.อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	135	5.41	3,546.007	3,697
8.อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	67	2.69	513.371	2,213
9.อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ	8	0.32	287.824	200
10.อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์	11	0.44	281.224	299
11.อุตสาหกรรมเคมี	56	2.25	5,249.466	1,963
12.อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์	11	0.44	702.751	257
13.อุตสาหกรรมยาง	24	0.96	1,436.372	3,211
14.อุตสาหกรรมพลาสติก	114	4.57	10,972.244	15,370
15.อุตสาหกรรมโลหะ	311	12.47	3,805.373	4,731
16.อุตสาหกรรมโลหะ	9	0.36	3,966.472	1,066
17.อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	177	7.10	4,328.020	3,618
18.อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	189	7.58	6,607.755	12,915
19.อุตสาหกรรมไฟฟ้า	48	1.92	15,217.629	21,450
20.อุตสาหกรรมขนส่ง	286	11.47	9,433.174	8,838
21.อุตสาหกรรมอื่นๆ	273	10.95	24,946.956	9,979
รวมทั้งสิ้น	2,494	100	137,205.477	138,818

นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ได้กำหนดให้จังหวัดนครราชสีมา เป็นหนึ่งในเมืองศูนย์กลางอุตสาหกรรมในภูมิภาค 9 จังหวัด เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีศักยภาพในด้านทำเลที่ตั้งเหมาะสม ทั้งในแง่ที่เป็นประตูสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระยะทางไม่ห่างจากกรุงเทพฯ และท่าเรือแหลมฉบัง อีกทั้งเป็นจังหวัดใหญ่ที่มีทรัพยากรและประชากรที่อยู่ในวัยแรงงาน (13-60 ปี) จำนวนกว่าร้อยละ 72 ของประชากรทั้งจังหวัด โดยมีโรงงานที่จดทะเบียนประกอบกิจการ ณ วันที่

30 เมษายน 2554 จำนวน 2,402 โรงงาน มีมูลค่าการลงทุน 120,083.37 ล้านบาท และมีจำนวนคนงาน 130,468 คน

สาขาอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด 3 อันดับแรกของจังหวัดนครราชสีมา

ลำดับ ที่	รายการ	จำนวน โรงงาน	จำนวนเงินทุน (ล้านบาท)	จำนวน คนงาน
1	อุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์หรือชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	24	9,065.38	16,961
2	อุตสาหกรรมโรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้า	18	8,270.78	233
3	อุตสาหกรรมทำน้ำตาลทรายดิบ หรือน้ำตาลทรายขาว	3	7,427.00	1,208

หมายเหตุ : โรงงานจำพวกที่ 1 ได้แก่ โรงงานประเภทที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เครื่องจักรกำลังรวมไม่เกิน 20 แรงม้า หรือมีคนงานไม่เกิน 20 คน ซึ่งสามารถประกอบกิจการโรงงานได้ทันทีโดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาต

โรงงานจำพวกที่ 2 ได้แก่ โรงงานประเภทที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เครื่องจักรกำลังรวมไม่เกิน 50 แรงม้า หรือมีคนงานไม่เกิน 50 คน ซึ่งไม่ต้องยื่นขอรับใบอนุญาตแต่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนเริ่มประกอบกิจการ

โรงงานจำพวกที่ 3 ได้แก่ โรงงานประเภทที่มีปัญหาซึ่งอาจก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนอันตราย โดยมีการใช้เครื่องจักรกำลังรวมตั้งแต่ 5 แรงม้าขึ้นไป หรือมีคนงานตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป โรงงานจำพวกนี้ จะต้องได้รับอนุญาตประกอบกิจการโรงงานก่อนจึงจะตั้งโรงงานได้

แนวทางการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมของจังหวัดนครราชสีมา

- ส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่า ได้แก่ อุตสาหกรรมแปรรูปมันสำปะหลัง การแปรรูปข้าวหอมมะลิ และอุตสาหกรรมพืชพลังงาน
- ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- การกำหนดเขตอุตสาหกรรมและส่งเสริมนักลงทุนไปตั้งโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรม เพื่ออำนวยความสะดวกปัญหามลภาวะ
- ส่งเสริมและพัฒนา SMEs ให้เข้มแข็งเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่
- ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านอุตสาหกรรม โดยให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มอุตสาหกรรม (Cluster)

ปัจจัยที่ส่งเสริมการลงทุน

1. **ด้านวัตถุดิบ** โดยเฉพาะผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ คือ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด ปศุสัตว์ เช่น ไก่ ไก่เนื้อ โคเนื้อ เป็ด และสุกร มีศักยภาพการผลิตสูงทั้งผลผลิตที่มีอยู่เดิมและที่จะพัฒนา

ปรับปรุงขึ้นใหม่เพื่อรองรับอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีวัตถุดิบที่ได้จากทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถรองรับภาคอุตสาหกรรมการก่อสร้าง

2. ด้านทำเลที่ตั้ง เป็นประตูเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นทางไปสู่ท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง มีความพร้อมที่จะเป็นประตูสู่ภาคอินโดจีน ในด้านการลงทุน การค้า การท่องเที่ยว และวัฒนธรรม โดยเชื่อมโยงกับจังหวัดชายแดนต่างๆ และประเทศเพื่อนบ้าน การคมนาคมสะดวกทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน ระยะทางไม่ไกลมากนัก

- ระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 255 กิโลเมตร
- ระยะทางห่างจากท่าเรือแหลมฉบัง ประมาณ 280 กิโลเมตร
- ระยะทางห่างจากท่าเรือมาบตาพุด ประมาณ 350 กิโลเมตร
- อยู่ในเขตส่งเสริมการลงทุนเขต 3 ได้รับสิทธิประโยชน์มากที่สุด

3. ความได้เปรียบด้านขนาด พื้นที่และจำนวนประชากรมีมาก การบริการทางสังคมและมีเขตประกอบการอุตสาหกรรมที่รองรับนักลงทุนได้อย่างเพียงพอ

4. มีพื้นฐานอุตสาหกรรมที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและอุตสาหกรรมก่อสร้าง ที่สามารถจะพัฒนาและก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้ นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรม SMEs ที่พร้อมจะพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมสนับสนุน สาขาอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ อุตสาหกรรมโลหะ และวิศวกรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งสร้างความมั่นใจและก่อให้เกิดแรงจูงใจแก่นักลงทุนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ได้เป็นอย่างดี

5. โครงสร้างพื้นฐาน

- 5.1 เส้นทางคมนาคมสะดวก
- 5.2 โครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคองแบบสูบกลับที่จะสามารถรองรับการใช้กระแสไฟฟ้าได้อย่างสมบูรณ์ในจังหวัดนครราชสีมา และรวมถึงพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด
- 5.3 มีความพร้อมด้านการบริการการศึกษาและสาธารณสุข

6. ด้านแรงงาน มีแรงงานมากทั้งประเภทใช้แรงงานและแรงงานที่มีฝีมือรองรับแรงงานภาคอุตสาหกรรม เพราะมีสถาบันการศึกษาที่ผลิตแรงงานระดับสูงอยู่หลายสถาบัน ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล และวิทยาลัยนครราชสีมา นอกจากนี้ยังมีสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานอีก 1 แห่ง

7. ด้านเขตอุตสาหกรรม มีเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตจัดตั้งเป็นเขตอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติ โรงงาน พ.ศ. 2535 จำนวน 2 เขต คือ เขตอุตสาหกรรมตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่ที่อำเภอแก้งสนามนาง ดำเนินการโดยภาคเอกชน และบริษัท นวนคร จำกัด (มหาชน) ตั้งอยู่ที่อำเภอสูงเนิน มีโรงงานที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการ จำนวน 6 โรงงาน เงินลงทุน จำนวน 1,684,925,509 บาท คนงาน

จำนวน 1,170 คน และมีภาคเอกชนทำการพัฒนาที่ดินเพื่อรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม 1 แห่ง คือ บริษัท เขตอุตสาหกรรมสุรนารี จำกัด ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมือง นครราชสีมา มีโรงงานที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการ จำนวน 50 โรงงาน เงินลงทุน จำนวน 15,548,351,991.14 บาท คนงานจำนวน 18,064 คน

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลสถานประกอบการและลูกจ้างของจังหวัดนครราชสีมา

ขนาดสถานประกอบการ	จำนวน (แห่ง)	จำนวนลูกจ้าง
1 - 4 คน	4,474	3,019
5 - 9 คน	1,787	12,129
10 - 19 คน	947	12,702
20 - 49 คน	860	27,105
50 - 99 คน	163	11,336
100 - 299 คน	156	26,235
300 - 499 คน	41	15,913
500 - 999 คน	32	22,382
ขนาด 1,000 คนขึ้นไป	25	57,788
รวม	8,285	194,609

จำนวนตำแหน่งงานว่าง / ผู้สมัครงานและการบรรจุงาน จำแนกตามเพศ ปี 2553

ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)				ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน(คน)			บรรจุงาน (คน)		
ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
48	20	1,967	2,035	1,489	1,992	3,481	569	1,415	1,984

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา

ผู้มีงานทำจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษาและเพศ (อายุ 15 ปีขึ้นไป)

ระดับการศึกษา	รวม (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)
1. ไม่มีการศึกษา	33,253	14,118	19,135
2. ต่ำกว่าประถมศึกษา	492,315	267,424	224,891
3. ประถมศึกษา	354,347	215,200	139,147
4. มัธยมศึกษาตอนต้น	249,962	139,139	110,823
5. มัธยมศึกษาตอนปลาย	200,236	113,993	86,243

ระดับการศึกษา	รวม (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)
- สายสามัญ	152,558	82,011	70,547
- สายอาชีวศึกษา	47,639	31,943	15,696
- สายวิชาการศึกษา	157	157	-
6. อุดมศึกษา	190,698	80,230	110,468
- สายวิชาการ	97,405	36,290	61,115
- สายวิชาชีพ	61,605	31,551	30,054
- สายวิชาการศึกษา	31,689	12,389	19,300
7. การศึกษาอื่น ๆ	-	-	-
8. ไม่ทราบ	-	-	-
รวม	1,911,864	1,024,445	887,419

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา

อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบประกาศคณะกรรมการค่าจ้างมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2555 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำในท้องที่จังหวัดนครราชสีมา เป็นวันละ 255 บาท

จำนวนแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามประเภทการได้รับอนุญาต

ประเภทการได้รับอนุญาต	คนต่างด้าว (คน)	สถานประกอบการ (แห่ง)
รวมต่างด้าวขอรับใบอนุญาตทั้งสิ้น	7,337	2,086
1. ต่างด้าวเข้าเมืองถูกต้อง	5,299	1,461
- ประเภทตลอดชีพ	0	0
- ประเภทส่งเสริมการลงทุน (มาตรา 12)	369	81
- ประเภทชั่วคราว (มาตรา 9)	1,128	410
- จำเป็นเร่งด่วน (มาตรา 9)	11	6
- ประเภทพิสูจน์สัญชาติ (มาตรา 9)	2,758	902
- นำเข้า ประเภท MOU (มาตรา 9)	1,033	65
2. ต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย	2,038	622
- ชนกลุ่มน้อย (มาตรา 13 (4), 5)	179	82
- 3 สัญชาติ พม่า ลาว กัมพูชา (มาตรา 13)	1,859	540

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา

ผลิตภัณฑ์ใหม่

จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ปลูกหม่อนลดลง และมีเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมลดลงจากปีที่ผ่านมา เมื่อพิจารณาผู้ประกอบการอาชีพด้านหม่อนไหมจากข้อมูลกรมหม่อนไหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า ปัจจุบันจังหวัดนครราชสีมา มีผู้ประกอบการอาชีพด้านหม่อนไหมทั้งสิ้น 3,321 ราย จำแนกได้ดังนี้

- 1) อาชีพการผลิตหม่อนอย่างเดียว จำนวน 142 ราย
- 2) อาชีพการผลิตไหมวัยอ่อน รังไหมและเส้นไหมอย่างเดียว จำนวน 21 ราย
- 3) อาชีพการผลิตผ้าไหมอย่างเดียว จำนวน 422 ราย
- 4) อาชีพการจัดทำผลิตภัณฑ์หม่อนไหมอย่างเดียว จำนวน 111 ราย
- 5) อาชีพผลิตหม่อน และผลิตไหมวัยอ่อน รังไหมและเส้นไหม จำนวน 1,844 ราย
- 6) อาชีพผลิตหม่อน และผลิตผ้าไหม จำนวน 26 ราย
- 7) อาชีพผลิตไหมวัยอ่อน รังไหม เส้นไหม และผลิตผ้าไหม จำนวน 3 ราย
- 8) อาชีพผลิตหม่อน ผลิตไหมวัยอ่อน รังไหมและเส้นไหม และผลิตผ้าไหมจำนวน 750 ราย
- 9) อาชีพผลิตหม่อน ผลิตไหมวัยอ่อน รังไหม เส้นไหม และ ผลิตผ้าไหมและทำผลิตภัณฑ์หม่อนไหม 2 ราย

บทที่ 3

สภาพทางสังคม

การศึกษา

จังหวัดนครราชสีมา มีสถานศึกษาแยกตามสังกัด จำนวน 1,534 โรง ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวนครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา จาก 6 สังกัด มีจำนวน 23,624 คน และมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 533,263 คน

สถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปทั้งของภาครัฐและเอกชน ได้แก่

- 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- 2) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
- 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (มทส.)
- 4) มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
- 5) มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ
- 6) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ศูนย์การศึกษาสีคิ้ว
- 7) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- 8) วิทยาลัยนครราชสีมา
- 9) วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวัน
- 10) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

การศาสนา

จังหวัดนครราชสีมา มีวัดมากที่สุดในประเทศไทย จำนวน 2,568 วัด อยู่ในเขตอำเภอเมือง 153 วัด มีผู้นับถือศาสนาพุทธมากกว่าร้อยละ 98 นับถือศาสนาคริสต์ประมาณร้อยละ 1 นอกจากนั้นผู้นับถือศาสนาอิสลาม ซิกข์ และอื่นๆ ในเขตเทศบาลมีวัดพระอารามหลวง 5 แห่ง วัดที่มีวิสุงคามสีมา 935 แห่ง สำนักสงฆ์ 870 แห่ง ที่พักสงฆ์ 798 แห่ง วัดร้าง 72 แห่ง พระภิกษุ 13,872 รูป สามเณร 1,935 รูป

การสาธารณสุข

จังหวัดนครราชสีมา มีสถานพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนี้ เป็นโรงพยาบาลเอกชน 8 แห่ง คลินิกแพทย์และคลินิกทันตกรรม จำนวน 236 แห่ง มีศูนย์บริการสาธารณสุขในเขตอำเภอเมือง จำนวน 4 แห่ง เป็นโรงพยาบาลภาครัฐสังกัดสาธารณสุข 31 แห่ง แบ่งเป็นระดับโรงพยาบาลศูนย์ขนาด 1,019 เตียง 1 แห่ง โรงพยาบาลจิตเวช 1 แห่ง โรงพยาบาลแม่และเด็ก 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 28 แห่ง โรงพยาบาลภาครัฐ สังกัดกระทรวงกลาโหม 2 แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 349 แห่ง

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จังหวัดนครราชสีมา มีสถานีตำรวจ จำนวน 51 สถานี ประกอบด้วย

สถานีตำรวจภูธรจังหวัด	จำนวน 1	สถานี
สถานีตำรวจภูธรอำเภอ	จำนวน 31	สถานี
สถานีตำรวจภูธรตำบล	จำนวน 19	สถานี

จากข้อมูลคดีอาญาที่เกิดขึ้นในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีการรับแจ้งคดีความ จำนวน 13,832 คดี มีการจับกุมได้ 22,300 คดี ส่วนใหญ่เป็นคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ซึ่งมีการรับแจ้งคดีความ จำนวน 11,288 คดี มีการจับกุมได้ 20,187 คดี รองลงมาเป็นคดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและเพศ มีการรับแจ้งคดีความจำนวน 1,056 คดี มีการจับกุมได้ 924 คดี และมีการรับแจ้งคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน จำนวน 806 คดี มีการจับกุมได้ 702 คดี ตามลำดับ

การท่องเที่ยว

จังหวัดนครราชสีมา มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนสถาน ได้แก่ อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีวัดศาลาลอย วัดป่าสระวัน อ.เมืองนครราชสีมา พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติมหาวิรุฬค์ อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อ.พิมาย เมืองโบราณ อ.สูงเนิน วัดหน้าพระธาตุ อ.ปักธงชัย ปราสาทหินพนมวัน อ.เมือง วัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท และหินโนนวัด อ.โนนสูง ภาพเขียนสีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และ วัดเขาจันทร์งาม อ.สีคิ้ว

2. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและหัตถกรรม ได้แก่ หมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน
อ.โชคชัย ผ้าไหม อ.ปักธงชัย

3. แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อ.ปากช่อง เขื่อนลำนมูน
เขื่อนลำแชะ อ.ครบุรี ไทรงาม อ.พิมาย เขื่อนพิมาย เขื่อนลำพระเพลิง อ.ปักธงชัย อุทยานแห่งชาติทับลาน
ซากปลาดึกดำบรรพ์ "แอคติโนทรีเจียน" อ.วังน้ำเขียว อุทยานไม้กลายเป็นหิน อ.เมืองนครราชสีมา ซากช้าง
ดึกดำบรรพ์ อ.เฉลิมพระเกียรติ น้ำตกวะภูแก้ว อ.สูงเนิน อ่างเก็บน้ำลำตะคอง หาดชมตะวัน
(เขื่อนลำนมูน) อ.เสิงสาง

4. สถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ฟาร์มโชคชัย อำเภอปากช่อง ไร่องานสวนสนุก อำเภอปากช่อง จิมทอมป์สันฟาร์ม อำเภอปรางค์กู่ สวนพืชผักเมืองหนาวลู่ไกร อำเภอวังน้ำเขียว

ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และการละเล่น
ประจำจังหวัด

พื้นเมือง

ในเมืองโคราชนั้น นอกจากจะมีคนโคราชแท้ๆ อาศัยอยู่แล้วยังมีคนลาว คนแขก คนส่วย

คนอินเดีย และคนจีน อาศัยอยู่ด้วยกัน ซึ่งแต่ละเผ่าพันธุ์ก็มีอาชีพ มีประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ การแต่งกาย และภาษาพูด แตกต่างกันไป แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี นับว่าเป็นความหลากหลายในความเป็นหนึ่งเดียวอย่างแท้จริง

สำหรับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและการละเล่นพื้นเมืองที่สำคัญที่นิยมปฏิบัติสืบทอดกัน มาแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน ได้แก่

1. งานฉลองวันแห่งชัยชนะท้าวสุรนารี เริ่มตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม ถึงวันที่ 3 เมษายน ของทุกปี
2. งานเทศกาลแข่งเรือประเพณีพิมาย กำหนดจัดประมาณวันเสาร์-อาทิตย์ที่สองของเดือน พฤศจิกายน ของทุกปี
3. งานประเพณีแห่เทียนพรรษากำหนดจัดการประกวดเทียนพรรษา โดยมีวัด คุ่ม และอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดส่งเข้าประกวด ต้นเทียนแต่ละต้นจะตกแต่งอย่างสวยงาม โดยกำหนดจัดในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 ก่อนวันเข้าพรรษา 1 วัน สถานที่บริเวณสนามหน้าศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา
4. งานประเพณีลอยกระทง ในเขตจังหวัดนครราชสีมา จะมีการจัดงานประเพณีลอยกระทง โดยทั่วไปแทบทุกหมู่บ้าน โดยเฉพาะในเขตเทศบาลนครราชสีมา กำหนดจัดงานประเพณีลอยกระทง ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ณ บริเวณคูเมืองหน้าศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา มีการประกวดกระทงสวยงาม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นประจำทุกปี
5. เพลงโคราช เพลงโคราชเป็นเพลงพื้นเมืองที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่ต้องอาศัย ไหวพริบ ปฏิภาณของผู้เล่นเพลง เพลงโคราชมีท่วงทำนองการขับร้องสัมผัสเป็นภาษาพื้นบ้าน(ไทยโคราช) และลีลาท่ารำประกอบ ทั้งรำช้าและรำเร็ว ที่สำคัญคือเพลงโคราชไม่มีเครื่องดนตรีประกอบในการเล่น นับเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่ที่สะท้อนให้เห็นถึงขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมให้อนุชนรุ่นหลังได้อนุรักษ์และสืบสานต่อไป

นอกจากนี้ จังหวัดนครราชสีมา ยังมีขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของจังหวัด ทั้งยังมีวัด สำคัญ และโบราณสถานสำคัญทางประวัติศาสตร์อีกเป็นจำนวนมาก

บทที่ 4

ระบบบริการโครงสร้างพื้นฐาน

จังหวัดนครราชสีมา เป็นประตูสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นเมืองหลักที่มีความสำคัญเมืองหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จะเป็นแหล่งรองรับความเจริญ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และแหล่งจ้างงานที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระดับของโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ในจังหวัดนครราชสีมาถือว่าอยู่ในระดับต้น ๆ เมืองหลักอีกเมืองหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระบบน้ำประปา

การประปาส่วนภูมิภาค ในเขตจังหวัดนครราชสีมา

โดยการประปาส่วนภูมิภาคเขต 2 มีการให้น้ำบริการประปา รวม 22 แห่ง ดังนี้

1. การประปาส่วนภูมิภาคสาขานครราชสีมา (ประปาแม่ข่าย) มีหน่วยบริการ 2 แห่ง คือ
 - 1.1 หน่วยบริการจักราช อ. จักราช
 - 1.2 หน่วยบริการเฉลิมพระเกียรติ อ. เฉลิมพระเกียรติ
2. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาปากช่อง (ประปาแม่ข่าย) มีหน่วยบริการ 1 แห่ง คือ
 - 2.1 หน่วยบริการชนงพระ ต.ชนงพระ อ. ปากช่อง
3. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาสีคิ้ว (ประปาแม่ข่าย) มีหน่วยบริการ 2 แห่ง คือ
 - 3.1 หน่วยบริการสูงเนิน ต.สูงเนิน อ. สูงเนิน
 - 3.2 หน่วยบริการขามทะเลสอ ต. ขามทะเลสอ อ.ขามทะเลสอ
4. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาด่านขุนทด อ.ด่านขุนทด
5. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาปักธงชัย (ประปาแม่ข่าย) มีหน่วยบริการ 1 แห่งคือ
 - 5.1 หน่วยบริการวังน้ำเขียว อ. วังน้ำเขียว
6. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาโชคชัย อ. โชคชัย
7. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาครบุรี อ. ครบุรี (ประปาแม่ข่าย) มีหน่วยบริการ 3 แห่งคือ
 - 7.1 หน่วยบริการ จรเข้หิน อ. ครบุรี
 - 7.2 หน่วยบริการ โนนสมบูรณ์ อ. เสิงสาง
 - 7.3 หน่วยบริการเสิงสาง อ. เสิงสาง
8. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาโนนสูง อ. โนนสูง
9. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาพิมาย อ. พิมาย (ประปาแม่ข่าย) มีหน่วยบริการ 2 แห่งคือ
 - 9.1 หน่วยบริการคาง อ. คาง

9.2 หน่วยบริการห้วยแถลง อ. ห้วยแถลง

10. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาชุมพวง อ. ชุมพวง (ประปาแม่ข่าย) มีหน่วยบริการ 1 แห่งคือ
หน่วยบริการประทาย อ. ประทาย

รวม การประปาส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 22 แห่ง

มีผู้ใช้น้ำ ณ 31 ธันวาคม 2554	จำนวน	100,320	ราย
ปริมาณน้ำผลิต	จำนวน	31,999,140	ลบ.ม
ปริมาณน้ำจ่ายฟรี (ช่วยภัยแล้ง)	จำนวน	19,343	ลบ.ม
ปริมาณน้ำจำหน่าย	จำนวน	24,353,330	ลบ.ม
ปริมาณน้ำสูญเสีย	จำนวน	6,560,422	ลบ.ม

กิจการประปาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานการประปาเทศบาลนครนครราชสีมา ให้บริการน้ำประปาเฉพาะในเขตเทศบาลนครและพื้นที่ข้างเคียง มีผู้ใช้น้ำจำนวน 59,225 ราย มีปริมาณการผลิต จำนวน 38,938,090 ลบ.ม./ปี แหล่งน้ำดิบใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำลำตะคอง

การไฟฟ้า

จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนการไฟฟ้าทั้งหมด 44 แห่ง จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,463,280 ราย ติดตั้งมิเตอร์และจ่ายไฟแล้ว 1,443,380 ราย ใช้ไฟฟ้าง 2,837 ราย ติดตั้งใช้ Home Solar cell 13,752 ราย รวมครัวเรือนที่ใช้ไฟแล้ว 1,459,969 ราย สำหรับครัวเรือนที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน 3311 ราย รอจัดสรรเข้าโครงการ คฟช.3 ต่อไป

โทรศัพท์

การให้บริการโทรศัพท์ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานและบริการโทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 2 ราย ได้แก่ บริษัท 3BB จำกัด และบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) โดยเปิดให้บริการด้านอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ซึ่งอัตราความเร็วในการรับส่งข้อมูลขึ้นอยู่กับเครือข่ายและพื้นที่ให้บริการ

มีชุมสายโทรศัพท์เปิดให้บริการจำนวน 213 ชุมสาย เลขหมายเต็ม 109,541 เลขหมาย มีผู้ใช้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน จำนวน 75,773 เลขหมาย โทรศัพท์สาธารณะ 3,802 เลขหมาย

การสื่อสารและโทรคมนาคม

การให้บริการการสื่อสารไปรษณีย์ ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาได้มีการจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์เพื่อให้บริการทั้งในเขตตัวจังหวัด อำเภอ และตำบล ดังนี้

- ที่ทำการไปรษณีย์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา	จำนวน	35 แห่ง
- ศูนย์ไปรษณีย์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา	จำนวน	1 แห่ง
- ที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา	จำนวน	148 แห่ง

การคมนาคม และการขนส่ง

การคมนาคมในจังหวัดนครราชสีมา สะดวกสบายทั้งทางรถยนต์และรถไฟ เนื่องจากเป็นศูนย์กลางการคมนาคมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเป็นจังหวัดที่เป็นประตูสู่ภาคอีสานรวมถึงการเดินทางโดยเครื่องบินที่ใช้เวลาเพียง 45 นาที สำหรับผู้ที่ต้องการความรวดเร็วในการเดินทาง

1. ทางรถยนต์

กรุงเทพมหานคร ไปตามทางหลวงหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) แยกเข้า ทางหลวงหมายเลข 2 ที่จังหวัดสระบุรี ตรงไปจนถึงจังหวัดนครราชสีมา ระยะทางประมาณ 255 กิโลเมตร หรือจะเลือกเส้นทางสาย ทางหลวงหมายเลข 304 (ถนนสายนครราชสีมา - ปักธงชัย) จากกรุงเทพมหานคร ผ่านมีนบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม อำเภอกบินทร์บุรี อ.วังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย เข้าสู่ตัวเมืองจังหวัดนครราชสีมา ระยะทางประมาณ 273 กิโลเมตร

สำหรับการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง มีความสะดวกสบาย เนื่องจากมีรถโดยสารประจำทางปรับอากาศ ป. 1 และ ป. 2 และรถโดยสารประจำทางธรรมดา ออกเดินทางตลอด 24 ชั่วโมง ผู้โดยสารจากกรุงเทพมหานครสามารถขึ้นรถได้ที่สถานีขนส่งสายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (หมอชิต 2) ถนนกำแพงเพชร 2 และสำหรับผู้โดยสารจากจังหวัดนครราชสีมาสามารถขึ้นรถได้ที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดนครราชสีมา แห่งที่ 1 ถนนบูรินทร์ และสถานีขนส่งผู้โดยสาร แห่งที่ 2 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา

2. ทางรถไฟ

จังหวัดนครราชสีมา มีเส้นทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือผ่าน 2 สาย คือ

- เส้นทางกรุงเทพมหานคร - จังหวัดอุบลราชธานี
- เส้นทางกรุงเทพมหานคร - จังหวัดหนองคาย

รถไฟทั้งสองสายจะแยกกันที่ชุมทางถนนจิระ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา นอกจากนี้ยังมีรถไฟอีกสายหนึ่ง ซึ่งแยกที่ชุมทางแก่งคอย คือ สายอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี - อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ในเขตจังหวัดนครราชสีมา มีสถานีรถไฟ รวม 38 สถานี และ 2 ชุมทาง รวม 40 สถานี สถานีหลักในการขนส่งผู้โดยสารและสินค้า คือ สถานีนครราชสีมา และสถานีชุมทางบัวใหญ่

3. ทางอากาศ

การขนส่งทางอากาศนับเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ตอบสนองความต้องการในการเดินทางและขนส่งสินค้าของชาวจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดใกล้เคียง ท่าอากาศยานนครราชสีมา ตั้งอยู่ที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 26 กิโลเมตร ในเส้นทางไปยังอำเภอจักราช

ปริมาณการจราจร สืบเนื่องมาจากการคมนาคมทางบกที่สะดวกสบายเป็นเหตุให้ผู้โดยสารนิยมเส้นทางทางบก ประกอบกับในอนาคตมีการวางแผนส่งเสริมการจราจรทางบกให้สะดวกยิ่งขึ้นทั้งรถไฟ

ความเร็วสูง Mass Rapid Transit และมีโครงการจัดสร้างรางรถไฟทางคู่ ซึ่งจะช่วยให้สามารถเดินทางจาก กรุงเทพฯ มายังนครราชสีมา ภายใน 45 นาที

การขนส่งทางรถยนต์โดยระบบทางหลวงชนบท

จังหวัดนครราชสีมา มีเส้นทางหลวงชนบททั้งสิ้น 66 เส้นทาง รวมระยะทางทั้งสิ้น 1,395.790 กิโลเมตร เป็นผิวถนนลาดยาง 1,279.251 กิโลเมตร เป็นผิวถนนคอนกรีต 6.888 กิโลเมตร และเป็นผิวถนนลูกรัง 109.651 กิโลเมตร

ตารางแสดงจำนวน ระยะทางรวม ชนิดผิวจราจร ทางหลวงชนบทจังหวัดนครราชสีมา

จังหวัด	จำนวนสายทางหลวง ชนบท	ระยะทางรวม (กม.)	ชนิดผิวจราจร		
			ลาดยาง (กม.)	คอนกรีต (กม.)	ลูกรัง (กม.)
นครราชสีมา	66	1,395.790	1,279.251	6.888	109.651

ที่มา : สำนักทางหลวงชนบทที่ 5 (นครราชสีมา)

บทที่ 5

แผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา 4 ปี พ.ศ. 2557 – 2560

จังหวัดนครราชสีมา ได้ปรับวิสัยทัศน์ใหม่ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจในภูมิภาค มุ่งเน้นเชื่อมโยงเกษตรกรรม – อุตสาหกรรมเป็นหลัก โดยยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร อาหารปลอดภัย และพลังงานทดแทน พัฒนาระบบโลจิสติกส์และการค้าเพื่อเป็นศูนย์กลางความเจริญของภาคอีสานและรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลอดจนรวมถึงการพัฒนาคูณาการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ใหม่ และ OTOP เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ มุ่งเน้นการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ พัฒนาคูณาการชีวิตประชาชนผ่านการสร้างรายได้และพัฒนาคูณาการสังคมและสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขยิ่งขึ้น โดยปรับแผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมาฉบับเก่า 4 ปี พ.ศ. 2553-2556 เป็นแผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมาฉบับใหม่ 4 ปี พ.ศ. 2557 – 2560

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ ศักยภาพของจังหวัด และการระดมความคิดเห็นจากการประชุมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบถึงความต้องการของประชาชนในจังหวัด ทำให้ได้ข้อสรุปว่า จังหวัดนครราชสีมาจะมุ่งพัฒนาให้โคราชเมืองน่าอยู่ภายใน 4 ปีข้างหน้า และเตรียมความพร้อมเป็นเมืองหลวงแห่งภาคอีสานในระยะ 20 ปี โดยดำเนินการพัฒนาทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ไปพร้อมๆกัน เป็นการพัฒนาและต่อยอดจากจุดที่จังหวัดมีศักยภาพอยู่แล้ว คือ การยกระดับโลจิสติกส์และการเพิ่มศักยภาพทางเกษตรกรรม – อุตสาหกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ในขณะที่ด้านความเป็นอยู่ของประชาชนจะเน้นในด้านการยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่และรายได้ของประชน และการพัฒนาคุณภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การดำเนินโครงการสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนนั้น รองรับการพัฒนาขยายตัวทางเศรษฐกิจ การแข่งขันในประชาคมอาเซียน ภายใต้บทบาทของจังหวัดใน 10 ปีข้างหน้า คือ

- เป็นประตูเชื่อมโยงระบบ Logistic และกระจายสินค้าสำคัญในภูมิภาค
- เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสีเขียว ประวัติศาสตร์/อารยธรรมขอมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- เป็นแหล่งอุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีขั้นสูง
- เป็นศูนย์กลางอาหารปลอดภัยและพลังงานสะอาดใหญ่ที่สุดของอาเซียน
- เป็นศูนย์กลางการศึกษาและสาธารณสุข
- แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์และยั่งยืน
- เป็นกองกำลังเสริมสร้างความมั่นคงทางการทหารที่สำคัญในภูมิภาคและประเทศ

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์ “โคราช เมืองหลวงแห่งภาคอีสาน”

พันธกิจ

1. บูรณาการ พัฒนาเมือง ชุมชนและชนบทให้บรรลุตามเกณฑ์เมืองน่าอยู่ขององค์การอนามัยโลก
2. ขับเคลื่อนกระบวนการมีส่วนร่วมพัฒนาสังคมคุณภาพ สังคมที่เอื้ออาทรและสังคมสมานฉันท์

3. สนับสนุนการผลักดันให้เกิดโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงในภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน
4. สนับสนุนและส่งเสริมการผลิตพลังงานทดแทนเพื่อระบบเศรษฐกิจสีเขียว
5. สร้างกระบวนการผลิต แปรรูปสินค้าการเกษตรและอาหารปลอดภัยเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพอย่างมีประสิทธิภาพ
6. เสริมสร้างภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ การศึกษา และวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
7. บูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีดุลยภาพที่ยั่งยืน
8. ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานภาครัฐตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์

1. พัฒนาจังหวัดนครราชสีมาเป็นเมืองหลักรองรับความเจริญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อมุ่งสู่เมืองที่น่าอยู่
2. พัฒนาสังคมอย่างทั่วถึงและยั่งยืน
3. พัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่ง พลังงานสะอาด และศูนย์กระจายสินค้ารองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
4. พัฒนาสินค้าเกษตรสีเขียวและอาหารปลอดภัยมุ่งสู่ครัวโลก
5. เสริมสร้างอุตสาหกรรมสะอาดและการท่องเที่ยวสีเขียว

ประเด็นยุทธศาสตร์ (ตามลำดับความสำคัญ)

1. พัฒนาปัจจัยแวดล้อมทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมเกษตรและเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานเพื่อพัฒนาไปสู่ครัวของโลก และฐานการผลิตพลังงานสะอาด
2. พัฒนาระบบโลจิสติกส์และการค้าเพื่อเป็นศูนย์กลางความเจริญของภาคอีสานและรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อสร้างและกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนในพื้นที่
4. พัฒนาสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงและยั่งยืนเพื่อสู่การเป็นเมืองที่น่าอยู่
5. พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ
6. ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยและความมั่นคงของบ้านเมือง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาปัจจัยแวดล้อมทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมเกษตรและเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานเพื่อพัฒนาไปสู่ครัวของโลก และฐานการผลิตพลังงานสะอาด

เป้าประสงค์

- เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปของประเทศ และของภูมิภาคอินโดจีนสู่การเป็น “ครัวของโลก”
- มีปัจจัยแวดล้อมที่เข้มแข็งและศักยภาพสูงตลอดห่วงโซ่การผลิต
- เป็นฐานการผลิตพลังงานสะอาดขนาดใหญ่ที่สุดในอาเซียน

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ดังต่อไปนี้

- 1) พัฒนาคุณภาพปัจจัยการผลิต ประสิทธิภาพการผลิตและผลิตภาพภาคเกษตรกรรม เพื่ออาหารปลอดภัย
- 2) สนับสนุนเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าและพัฒนามาตรฐานสินค้าสู่สากล
- 3) พัฒนาการสร้างตราสินค้า (Branding) ศักยภาพทางการตลาดและประชาสัมพันธ์
- 4) ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเป็นพลังงานทดแทนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 5) พัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมสะอาดอย่างเป็นระบบ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาระบบโลจิสติกส์และการค้าเพื่อเป็นศูนย์กลางความเจริญของภาคอีสาน และรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เป้าประสงค์

- เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนของอีสานและภูมิภาคอินโดจีน ที่มีระบบโลจิสติกส์ ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน บุคลากร และเทคโนโลยีเพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างสมดุล

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ดังต่อไปนี้

- 1) พัฒนาและเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งในจังหวัดและไปสู่ภูมิภาคอินโดจีน
- 2) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและกฎระเบียบที่สนับสนุนระบบโลจิสติกส์การค้าและการลงทุน
- 3) พัฒนาศักยภาพบุคลากรและผู้ประกอบการ SMEs ด้านโลจิสติกส์ การค้าและการลงทุน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- 4) พัฒนาระบบข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านโลจิสติกส์ การค้าและการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพศักยภาพการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อสร้างและกระจายรายได้สู่ประชาชนในพื้นที่

เป้าประสงค์

- เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสีเขียว แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สุขภาพ ประวัติศาสตร์อารยธรรมขอมที่เก่าแก่ เชื่อมโยงมรดกโลกและประเทศเพื่อนบ้านสู่สากล

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ดังต่อไปนี้

- 1) พัฒนาปัจจัยพื้นฐานการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ และเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสู่ภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน
- 2) ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี
- 3) พัฒนาศักยภาพการผลิตและการหาช่องทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ใหม่และเครื่องปั้นดินเผาผ่านเกวียน
- 4) พัฒนาบุคลากรและการให้บริการท่องเที่ยว
- 5) วิจัยและพัฒนาประสิทธิภาพทางการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัด

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงและยั่งยืนเพื่อสู่การเป็นเมืองน่าอยู่
เป้าประสงค์**

- เป็นเมืองน่าอยู่วัฒนธรรมโคราช สังคมคุณภาพ สิ่งแวดล้อม คนมีคุณภาพ คุณธรรมมีความสัมพันธ์ดีทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม
- ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีงานทำและมีรายได้และแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริมการบริการสาธารณสุขและสุขภาพประชาชนให้แข็งแรง
- 2) พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเข้าถึงการศึกษา
- 3) ส่งเสริมศาสนา จริยธรรม คุณธรรม ศิลปะและวัฒนธรรมอันดี
- 4) สร้างงาน รายได้ และพัฒนาองค์ความรู้และทักษะแรงงาน
- 5) ช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้พิการทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่น
- 6) เสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ
เป้าประสงค์**

- เป็นศูนย์การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบเพื่อป้องกันปัญหากล้งแล้ง อุทกภัย และน้ำเสีย
- ภาคีทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ป่าไม้ ทุ่งกุลารักษาแหล่งน้ำในพื้นที่อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ดังต่อไปนี้

- 1) พัฒนา ป่าไม้ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีคุณภาพและสะอาด
- 2) บริหารจัดการน้ำ เพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาแหล่งน้ำผิวดินและใต้ดิน เพื่ออุปโภคบริโภค เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

- 3) พัฒนาระบบชลประทานและจัดหาแหล่งน้ำต้นทุนเพียงพอ และมีคุณภาพต่อการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม
- 4) สนับสนุนเกษตรกรทำแหล่งน้ำในไร่นา พร้อมผันน้ำจากกลุ่มน้ำอื่นๆ และสร้างระบบกระจายอย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้ น้ำ การตระหนักถึงคุณค่าน้ำและอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำอย่างมีส่วนร่วม
- 6) วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และข้อมูลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

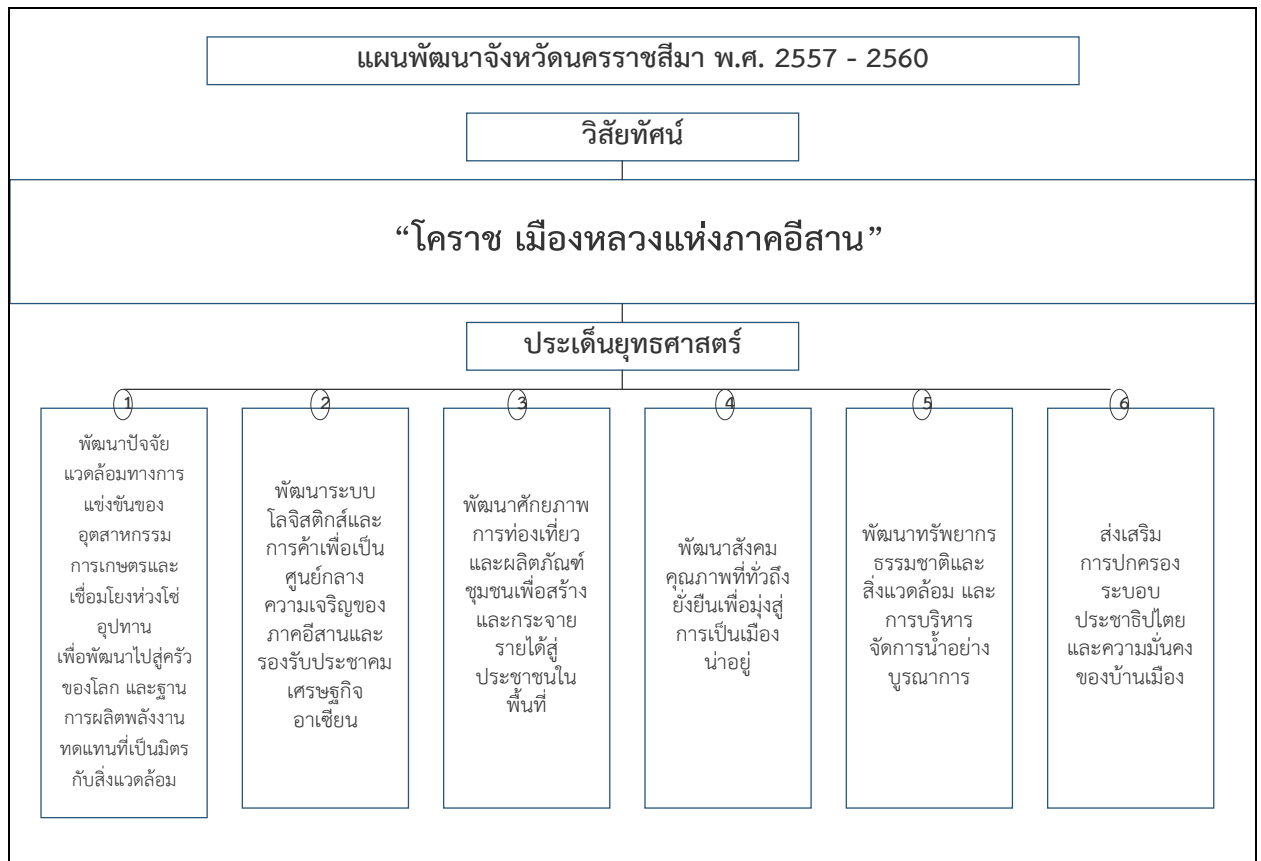
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยและความมั่นคงของบ้านเมือง

เป้าประสงค์

- เป็นศูนย์กลางกองกำลังเสริมสร้างความมั่นคงทางการเมืองที่สำคัญในภูมิภาคและประเทศ
- เป็นศูนย์ประสานเครือข่ายการบริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและปัญหาสังคม ความมั่นคงในพื้นที่และภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริมและสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของชาติ
- 2) การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และป้องกันปราบปรามอาชญากรรม
- 3) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภัยพิบัติสาธารณะ
- 4) ส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)
- 5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ

เพื่อให้การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม จังหวัดนครราชสีมาได้จัดทำขอรับการสนับสนุนงบประมาณพัฒนาจังหวัด ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2557 – พ.ศ.2560 จำนวน 1,227 โครงการ งบประมาณทั้งสิ้น 90,795.465 ล้านบาท จำแนกตามแหล่งงบประมาณ ดังนี้

1. งบจังหวัด	จำนวน 104 โครงการ งบประมาณ 15,418.213 ล้านบาท
2. งบกระทรวง กรม	จำนวน 532 โครงการ งบประมาณ 67,308.843 ล้านบาท
3. งบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน 591 โครงการ งบประมาณ 8,068.412 ล้านบาท

โดยจำแนกตามประเด็นยุทธศาสตร์ 6 ด้าน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : พัฒนาปัจจัยแวดล้อมทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมเกษตรและเชื่อมโยงห่วงโซ่
อุปทานเพื่อพัฒนาไปสู่ครัวของโลก และฐานการผลิตพลังงานสะอาด

1. งบจังหวัด	จำนวน 7 โครงการ งบประมาณ 1,122.471 ล้านบาท
2. งบกระทรวง กรม	จำนวน 35 โครงการ งบประมาณ 225.000 ล้านบาท
3. งบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน 6 โครงการ งบประมาณ 570.000 ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : พัฒนาระบบโลจิสติกส์และการค้าเพื่อเป็นศูนย์กลางความเจริญของภาคอีสานและรองรับ
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1. งบประมาณ จำนวน 59 โครงการ งบประมาณ 10,135.000 ล้านบาท
2. งบกระทรวง กรม จำนวน 24 โครงการ งบประมาณ 61,514.548 ล้านบาท
3. งบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 360 โครงการ งบประมาณ 804.173 ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อสร้างและกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนในพื้นที่

1. งบประมาณ จำนวน 16 โครงการ งบประมาณ 1,436.000 ล้านบาท
2. งบกระทรวง กรม จำนวน 7 โครงการ งบประมาณ 960.000 ล้านบาท
3. งบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 โครงการ งบประมาณ 921.999 ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : พัฒนาสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงและยั่งยืนเพื่อสู่การเป็นเมืองน่าอยู่

1. งบประมาณ จำนวน 8 โครงการ งบประมาณ 465.650 ล้านบาท
2. งบกระทรวง กรม จำนวน 10 โครงการ งบประมาณ 3.088 ล้านบาท
3. งบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 15 โครงการ งบประมาณ 1,689.125 ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ

1. งบประมาณ จำนวน 9 โครงการ งบประมาณ 1,719.000 ล้านบาท
2. งบกระทรวง กรม จำนวน 443 โครงการ งบประมาณ 4,419.067 ล้านบาท
3. งบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 196 โครงการ งบประมาณ 458.714 ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยและความมั่นคงของบ้านเมือง

1. งบประมาณ จำนวน 5 โครงการ งบประมาณ 540.092 ล้านบาท
2. งบกระทรวง กรม จำนวน 13 โครงการ งบประมาณ 187.140 ล้านบาท
3. งบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 โครงการ งบประมาณ 3,624.401 ล้านบาท

แผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา 4 ปี พ.ศ. 2557-2560 ฉบับนี้ มุ่งหวังให้หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของ จังหวัดและหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ตลอดจนมุ่งหวังให้เกิดการประสานการดำเนินงานและสร้าง กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกัน บังเกิดผลในทางปฏิบัติจริงในพื้นที่ เพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมี ความสุขและเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนภายในระยะ 4 ปี เพื่อก้าวสู่การเป็นเมืองหลวงแห่งภาคอีสานต่อไปใน อนาคต

โครงการระยะยาวรองรับความเจริญของจังหวัดนครราชสีมาในอนาคต

เสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อขออนุมัติในหลักการ

จังหวัดนครราชสีมา เสนอโครงการต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติในหลักการในการประชุม คณะรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการนอกสถานที่ เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2555 ณ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 56 โครงการ งบประมาณ 75,378,785,018 บาท แยกเป็นกลุ่มโครงการ 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการคมนาคมขนส่ง	จำนวน 25 โครงการ	งบประมาณ 64,208,548,000 บาท (ร้อยละ 85.18)
2. ด้านแหล่งน้ำ	จำนวน 6 โครงการ	งบประมาณ 1,601,016,000 บาท (ร้อยละ 2.12)
3. ด้านการศึกษา	จำนวน 8 โครงการ	งบประมาณ 2,511,074,058 บาท (ร้อยละ 3.33)
4. ด้านการสาธารณสุข	จำนวน 7 โครงการ	งบประมาณ 2,497,366,960 บาท (ร้อยละ 3.31)
5. ด้านเกษตร/อาหาร ปลอดภัย	จำนวน 5 โครงการ	งบประมาณ 1,775,280,000 บาท (ร้อยละ 2.36)
6. ด้านการท่องเที่ยว	จำนวน 2 โครงการ	งบประมาณ 1,395,000,000 บาท (ร้อยละ 1.85)
7. ด้านการกีฬา	จำนวน 1 โครงการ	งบประมาณ 170,500,000 บาท (ร้อยละ 0.23)
8. ด้านการพัฒนาเมือง/การ ปกครอง	จำนวน 2 โครงการ	งบประมาณ 1,220,000,000 บาท (ร้อยละ 1.62)

โครงการระยะยาวรองรับความเจริญของจังหวัดนครราชสีมาในอนาคต (นอกกรอบวงเงิน 100 ล้านบาท)

เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติในหลักการในการประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการนอกสถานที่

เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2555 ณ จังหวัดสุรินทร์

จำนวน 56 โครงการ รวมงบประมาณ 75,378,785,018 บาท

ลำดับ ที่	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	หน่วยดำเนินงาน	หมายเหตุ
1	ด้านคมนาคมขนส่ง จำนวน 25 โครงการ งบประมาณ 64,208,548,000 บาท			
1.1	โครงการก่อสร้างถนนวงแหวนรอบเมือง นครราชสีมา	4,600,000,000	สำนักทางหลวงที่ 8	จว.นม.
1.2	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการคมนาคมขนส่ง โครงข่ายทางหลวงชนบท	830,000,000	สนง.ทางหลวง ชนบทจังหวัด นครราชสีมา	จว.นม.
1.3	โครงการก่อสร้างสะพานต่างระดับข้ามทางแยก (สี่แยกบ้านบ่อทอง ต.หนองสาหร่าย อ.ปาก ช่อง	350,000,000	แขวงการทาง นครราชสีมาที่ 2	จว.นม.
1.4	โครงการขยายการจราจรทางหลวงหมายเลข 207(บ้านวัด - ประทาย)	800,000,000	แขวงการทาง นครราชสีมาที่ 1	จว.นม.
1.5	โครงการขยายการจราจรทางหลวงหมายเลข 202(อ.แก้งสนามนาง - บ้านดอนตะหนิน)	400,000,000	แขวงการทาง นครราชสีมาที่ 1	จว.นม.
1.6	โครงการขยายทางจราจรทางหลวงหมายเลข 205 (โนนไทย - หนองบัวโคก)	1,000,000,000	แขวงการทาง นครราชสีมาที่ 1	จว.นม.
1.7	โครงการขยายการจราจรทางหลวงหมายเลข 2226 (วังหิน - หนองนาคำ)	500,000,000	แขวงการทาง นครราชสีมาที่ 1	จว.นม.
1.8	โครงการขยายการจราจรทางหลวงหมายเลข 2150 (บ้านวัด - อ.คง)	500,000,000	แขวงการทาง นครราชสีมาที่ 1	จว.นม.
1.9	โครงการขยายการจราจรทางหลวงหมายเลข 206 (ตลาดแค - หินดาด)	800,000,000	แขวงการทาง นครราชสีมาที่ 1	จว.นม.
1.10	โครงการขยายการจราจรทางหลวงหมายเลข 2439 (ทางเข้าเทศบาลพิมาย)	80,000,000	แขวงการทาง นครราชสีมาที่ 1	จว.นม.
1.11	โครงการเชื่อมฝืนป่ามรดกโลกทางหลวง หมายเลข 304 (ช่วงที่ 1)	1,000,000,000	สำนักทางหลวงที่ 8	จว.นม.

	1.12 โครงการเชื่อมฝืนป่ามรดกโลกทางหลวง หมายเลข 304 (ช่วงที่ 2)	1,500,000,000	สำนักงานหลวงที่ 8	จว.นม.
	1.13 โครงการก่อสร้างระบบขนส่งมวลชนเมือง นครราชสีมา	3,770,000,000	เทศบาลนคร นครราชสีมา	จว.นม.
ลำดับ ที่	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	หน่วยดำเนินงาน	หมายเหตุ
	1.14 โครงการก่อสร้างทางหลวงหมายเลข 201 (สี่คิ้ว - บ้านหนองบัวโคก)	1,200,000,000	แขวงทาง นครราชสีมาที่ 2	จว.นม.
	1.15 โครงการก่อสร้างขยายทางจราจรทางหลวง หมายเลข 226 (เฉลิมพระเกียรติ - บ้านหนอง กระทิง)	1,500,000,000	สนง.บำรุงทาง นครราชสีมาที่ 3	จว.นม.
	1.16 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพทางหลวง หมายเลข 2422 อ.ปากช่อง	90,000,000	แขวงทาง นครราชสีมาที่ 2	จว.นม.
	1.17 โครงการก่อสร้างถนนจาก 4 ช่องทางจราจร เป็น 6 ช่องทางจราจร บนถนนหลวงหมายเลข 204	1,000,000,000	แขวงทาง นครราชสีมาที่ 1	จว.นม.
	1.18 โครงการถนนสาย ฉ ฝั่งเมืองรวมเมือง นครราชสีมา	2,000,000,000	สนง.ทางหลวง ชนบทจังหวัด นครราชสีมา	จว.นม.
	1.19 โครงการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมทางหลวง ท้องถิ่น (ถนนถ้ายโอน 1,224,973 กม.)	700,000,000	อบจ.นครราชสีมา	จว.นม.
	1.20 โครงการรถไฟรางคู่เพื่อการขนส่งและการ จัดการโลจิสติกส์	40,050,000,000	การรถไฟแห่งประเทศไทย	จว.นม.
	1.21 โครงการซ่อมแซมปรับปรุงฟื้นฟูสิ่ง สาธารณประโยชน์ที่ประสบภัยธรรมชาติ	14,000,000	อบจ.นครราชสีมา	จว.นม.
	1.22 โครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนนที่ได้รับ ผลกระทบจากอุทกภัยเพื่อการขนส่งผลผลิต ทางการเกษตร	9,720,000	เทศบาลตำบลบ่อ ปลาทอง อำเภอ ปักธงชัย	จว.นม.
	1.23 โครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนนหินคลุกเพื่อ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากการเดินทาง และการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรของ ประชาชนในพื้นที่	4,828,000	เทศบาลตำบลลำ นางแก้ว อำเภอ ปักธงชัย	จว.นม.
	1.24 ก่อสร้างขยายทางจราจรทางหลวงหมายเลข 224 (โชคชัย-เสิงสาง)	1,235,000,000	สำนักงานบำรุง ทางนครราชสีมาที่ 3	จว.นม.

	1.25 ก่อสร้างขยายทางจราจรทางหลวงหมายเลข 224 (เลิงสา - หนองสนวน)	275,000,000	สำนักงานบำรุงทางนครราชสีมาที่ 3	จว.นม.
2	ด้านแหล่งน้ำ จำนวน 6 โครงการ งบประมาณ 1,601,016,000 บาท			
	2.1 โครงการพัฒนาระบบส่งน้ำและกระจายน้ำบึงพุฒา พื้นที่ 1,500 ไร่	80,000,000	โครงการชลนครราชสีมา สำนักชลประทานที่ 8	จว.นม.
ลำดับที่	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	หน่วยดำเนินงาน	หมายเหตุ
	2.2 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักอ่างเก็บน้ำลำเชียงไกร (ตอนบน)	231,220,000	โครงการชลประทานนครราชสีมา สำนักชลประทานที่ 8	จว.นม.
	2.3 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักอ่างเก็บน้ำลำเชียงไกร (ตอนล่าง)	580,000,000	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาทุ่งสัมฤทธิ์ และโครงการชลประทานนครราชสีมา สำนักชลประทานที่ 8	จว.นม.
	2.4 โครงการปรับปรุง EMERGENCY SPILLWAY และส่วนประกอบอื่นๆ เชื่อนลำพระเพลิง	649,268,000	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำพระเพลิง สำนักชลประทานที่ 8	จว.นม.
	2.5 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักอ่างเก็บน้ำห้วยยาง	10,528,000	โครงการชลประทานนครราชสีมา สำนักชลประทานที่ 8	จว.นม.
	2.6 โครงการก่อสร้างบ่อเก็บน้ำฝนเพื่อจัดทำเป็นน้ำประปา	50,000,000	ม.เทคโนโลยีสุรนารี	กลุ่มจว.
3	ด้านการศึกษา จำนวน 8 โครงการ งบประมาณ 2,511,074,058 บาท			
	3.1 โครงการก่อสร้างอาคารวิทยบริการ	15,100,000	วิทยาลัยการอาชีพปากช่อง	จว.นม.
	3.2 โครงการก่อสร้างโครงข่ายระบบการสื่อสารทาง Internet	45,572,000	อบจ.นครราชสีมา	จว.นม.

	3.3	โครงการพัฒนาอาคารสถานที่โรงเรียนในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา	89,705,000	อบจ.นครราชสีมา	จว.นม.
	3.4	โครงการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาเกษตรสู่สมรรถนะอาชีพที่ยั่งยืน	13,089,758	วิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยี นครราชสีมา	จว.นม.
	3.5	โครงการยกระดับคุณภาพการจัดการ อาชีวศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน ภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการเพื่อเตรียม ความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	9,677,300	วิทยาลัยเทคนิค หลวงพ่อกุณ บรี สุทโธ	จว.นม.
	3.6	โครงการก่อสร้างสถาบันมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	1,800,000,000	ม.เทคโนโลยีสุร นารี	กลุ่มจว.
ลำดับ ที่		โครงการ	งบประมาณ (บาท)	หน่วยดำเนินงาน	หมาย เหตุ
	3.7	โครงการตั้งสำนักวิชาทันตแพทยศาสตร์	442,930,000	ม.เทคโนโลยีสุร นารี	กลุ่มจว.
	3.8	โครงการก่อสร้างอาคารพยาบาลวิทย์และ สนับสนุนบริการ	95,000,000	ม.เทคโนโลยีสุร นารี	กลุ่มจว.
4	ด้านการสาธารณสุข จำนวน 7 โครงการ งบประมาณ 2,497,366,960 บาท				
	4.1	โครงการจัดซื้อรถพยาบาลพร้อมอุปกรณ์ ช่วยชีวิต โรงพยาบาลโนนไทย	2,000,000	โรงพยาบาลโนน ไทย	จว.นม.
	4.2	โครงการก่อสร้างอาคารพักหลังคลอดและผ่าตัด (ชั้น1) โรงพยาบาลโนนไทย	10,000,000	โรงพยาบาลโนน ไทย	จว.นม.
	4.3	โครงการก่อสร้างอาคารส่งเสริมสุขภาพและ เอนกประสงค์ โรงพยาบาลโนนไทย	13,186,700	โรงพยาบาลโนน ไทย	จว.นม.
	4.4	โครงการรถเอกซเรย์เคลื่อนที่โรงพยาบาลโนน ไทย	6,000,000	โรงพยาบาลโนน ไทย	จว.นม.
	4.5	โครงการก่อสร้างอาคารเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระ เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ศูนย์ความเชี่ยวชาญระดับสูงภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,400,000,000	โรงพยาบาล มหาราช นครราชสีมา	จว.นม.
	4.6	โครงการนำร่องพัฒนาการแพทย์และ สาธารณสุขเพื่อรองรับภัยพิบัติและภาวะฉุกเฉิน เขตนครชัยบุรินทร์ เพื่อเกิดพระเกียรติสมเด็จพระ พระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร	56,000,000	สำนักตรวจ ราชการกระทรวง สาธารณสุขที่ 14	กลุ่มจว.

	4.7 โครงการกำจัดโรคพยาธิใบไม้ตับ ลดภาระเร่งท่อน้ำดี	10,180,260	สำนักตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขที่ 14	กลุ่มจว.
5	ด้านเกษตร/อาหารปลอดภัย จำนวน 5 โครงการ งบประมาณ 1,775,280,000 บาท			
	5.1 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์โคราชวากิว	45,000,000	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา	จว.นม.
	5.2 โครงการพัฒนาสถาบันเกษตรกรเพื่อแก้ไขปัญหาราคาผลผลิตผลการเกษตร	168,800,000	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครราชสีมา	จว.นม.
	5.3 โครงการจัดตั้ง Northeastern Food Valley จ.นครราชสีมา	947,400,000	ม.เทคโนโลยีสุรนารี	กลุ่มจว.
	5.4 โครงการจัดตั้งสถานีวิจัยและพัฒนาการเกษตร มทส.	548,000,000	ม.เทคโนโลยีสุรนารี	กลุ่มจว.
	5.5 โครงการพัฒนาข้าวหอมมะลิทุ่งสัมฤทธิ์แบบบูรณาการ	66,080,000	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครราชสีมา	กลุ่มจว.
ลำดับที่	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	หน่วยดำเนินงาน	หมายเหตุ
6	ด้านการท่องเที่ยว จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 1,395,000,000 บาท			
	6.1 โครงการจัดตั้งพื้นที่อุทยานธรณีแห่งชาติกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์	5,000,000	ม.ราชภัฏนครราชสีมา	กลุ่มจว.
	6.2 โครงการจัดสร้างอุทยานไดโนเสาร์(Dino Park) อ.เมืองฯ จ.นครราชสีมา	1,390,000,000	ม.ราชภัฏนครราชสีมา	กลุ่มจว.
7	ด้านการกีฬา จำนวน 1 โครงการ งบประมาณ 170,500,000 บาท			
	7.1 โครงการก่อสร้างศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาแบบครบวงจร	170,500,000	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมา	จว.นม.
8	ด้านการพัฒนาเมือง/การปกครอง จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 1,220,000,000 บาท			
	8.1 โครงการเมืองใหม่นครราชสีมา	20,000,000	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครราชสีมา	จว.นม.

8.2	โครงการก่อสร้างศูนย์ประชุมและจัดแสดง นิทรรศการภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	1,200,000,000	ม.เทคโนโลยีสุรนารี	กลุ่มจว.
รวม 56 โครงการ		75,378,785,018		

รายนามผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

และ

ปลัดมณฑลทำหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

(เท่าที่ค้นหลักฐานได้ นับตั้งแต่จัดการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล)

1. พระยากำแหงสงคราม	(กาจ สิงห์เสนี)	รศ. 115 – 120
2. พระรังสรรค์สารกิจ	(เลื่อน ศรีเพ็ญ)	รศ. 120 - 123
3. พระยาสุริยเดช	(จาบ สุวรรณทัต)	รศ. 123 – 124
4. พระยาวรชัยวุฒิกร	(เลื่อง สนธิรัตน์)	รศ. 124 – 125
5. พระบรมราชบรรหาร	(สวัสดิ์ วิเศษศิริ)	รศ. 125 – 129
6. พระไชยณฤนาท	(ทองดี)	รศ. 129 – 131

7. พระเทพพรหมญาณิ	(โหมด)	พ.ศ. 2455 – 2456
8. พระยาศสุนทร	(ศิริ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)	พ.ศ. 2456 – 2458
(เลขที่ 1-8 ดำรงตำแหน่งปลัดมณฑลและทำหน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดด้วย)		
9. พระยาสุริยราชวรราช	(จร)	พ.ศ. 2458 – 2460
10. พ.ต.พระยาบรมราชบรรหาร	(เย็น ภาระมรทัต)	พ.ศ. 2460 - 2465
11. พระยานครราชสีมา	(สหัส สิงหเสนี)	พ.ศ. 2465 – 2471
12. พระยาพิริยพิชัย	(เทียบ สุวรรณนิน)	พ.ศ. 2471 – 2474
13. พระยานายกนรช	(เจริญ ปริญาณน)	พ.ศ. 2474 – 2476
14. พระยากำธรรพพิทศ	(ดิส อินทโสฬส)	2 พ.ย.2476 –1 มี.ค. 2479
15. พ.อ.หลวงอาจศรีศิลป	(ประพันธ์ ธนพุทธิ)	พ.ศ. 2479 – 2484
16. นายสุรินทร์ ชินนัย		พ.ศ. 2484 – 2484
17. พระสาครบุรณรักษ์	(ปรีต สุวรรณานน)	19 ธ.ค. 2484–19 พ.ย. 2486
18. ขุนทนายราษฎรอน	(วัชร วัชรบูล)	1 ต.ค. 2486 – 21 ธ.ค. 2487
19. หลวงวิธสุการ	(ถวิล เจียนมานพ)	22 ธ.ค. 2487–31 ธ.ค. 2488
20. นายอุดม บุญประคอง		1 ส.ค. 2488 – 31 ก.ค. 2489
21. นายถนอม วิบูลมงคล		21 ต.ค. 2489 – 5 ธ.ค. 2490
22. ขุนบริหารบรรพตเขตต์	(สังเวียน บริบาลบรรพตเขตต์)	6 ธ.ค. 2490–21 มี.ค. 2492
23. ขุนวรคตต์คณรักษ์	(บุญฤทธิ์ วรรณานน)	23 มี.ค. 2492–20 มี.ค. 2495
24. นายยุทธ จรรย์ยานน		21 มี.ค. 2495 –11 ต.ค. 2497
25. นายสุวรรณ รื่นยศ		12 ต.ค.2497 – 22 พ.ค.2500
26. พ.ต.อ. เลื่อน กฤษณามระ		23 พ.ค. 2500 – 6 มี.ค.2501
27. นายเจริญ ภมรบุตร		6 มี.ค.2501 – 4 มี.ค.2507
28. นายสวัสดิ์วงศ์ ปฏิทัศน์		4 มี.ค.2507 – 2 ต.ค.2511
29. นายสมชาย กลั่นแก้ว		2 ต.ค.2511 – 15 เม.ย.2513
30. ร.ต.ท. ระดม มหาศรานน		13 เม.ย.2513 –30 ก.ย.2516
31. นายประมูล ศรีธาพิทย		1 ต.ค.2516 – 5 ธ.ค.2516
32. นายวิจิต ศุขะวิริยะ		6 ธ.ค. 2516 – 31 ธ.ค.2519
33. นายจำรูญ ปิยะบุตร		1 ม.ค.2520 – 30 ก.ย.2520
34. นายเลิศ หงษ์ภักดี		1 ต.ค.2520 – 31 มี.ค.2524
35. นายสมบุรณ์ ไทยวัชรามาศ		1 เม.ย.2524 – 30 ก.ย.2531
36. นายไสว พราหมณี		1 ต.ค.2531 – 30 ก.ย.2533
37. นายดำรง รัตนพานิช		1 ต.ค.2533 – 30 ก.ย.2537

